

למי שהוא ספק אכל כשיעור וע"ש עוד לענין אשה וקטן ועי' מ"ש לעיל (סי') קפד) בשם חש' רע"א:

הלכות ברכת הפירות

סימן רב סעיף ד בתאו מעורב וכו' • ובתשו' בית יעקב (סי' כ) כוס בחציו יין וחציו שמן לרפואה וכו' • שקולין ברפואתן יבדק בורא פה"ג דהוא חשיב ככ"מ ואם השמן הוא עיקר ברפואה או שמדח השמן מרובה יבדק בורא פה"ע על השמן בברכת הניגרון ע"ש וכתבתי ב"ן מוזג אי מלמדק השמן עם המים לבטל ברכת הגפן עי' לקמן (סי' רד) ובלא"ה לפת"ש בהא"ט לעיל סק"ג גבי יין מעורב עם שכר חלשים דבשאר משקין דמיד שנתבטל טעם היין מזכרין שהכל ח"כ י"ל דה"ה במעורב בשמן וז"ל: סעיף יב כל הפירות וכו' • עי' ש"ת בשם דברי יוסף בשעקלאדי ובספר פחד יצחק (אות ק) דמזכרין שהכל ח"כ הם אוכלים השעקלאדי ובתשו' יעב"ץ ח"ג (סי' קמה) דהכוסם שעקלאדי חי לאחר שהוסר קליפתו מזכרין בפס"א ע"ש וכן הביא בש"ת לעיל בשמו לענין הקאפ"א:

סימן רג סעיף ב בהגה בחורף וכו' • עי' מ"א דפירות המולצין מזכרין שהכל ובת"י אדם וכו' (כלל נא) דהוא דוקא בקאלינע"ס שאין האוכל ראוי לכלום רק למלץ אבל הלאה בשמדינתינו שקורין ברושנינע"ס וזרעונינע"ס וכדומה לו פשוט דמזכרין ב"ה אדמה וכן מהגין העולם ע"ש: סעיף ד חילני סרק וכו' • עי' ט"ז ובתשו' גאון דשא (סי' יב) ד"ה אמנם לענין תפוחי יער שאומרים עיבדי אדמה שיש שני מינים אחד טוב למאכל ומזכרין עליו העץ ואחד נקרא קוואכנינע"ס ואינו למאכלין רק ע"י כבישה מזכרין שהכל ע"ש ועי' גם בתשו' משיבת נפש (סי' ו) דהיינו דוקא שאין מרעין מהמה העדר חשיבותן אבל אם הפרי הוא טוב רק שאין דרך לטוען מזכרין ברכה הראוי להם ע"ש: סעיף ז בשמים שחוקים וכו' • ובג"ד בשם בית יעקב חפאים קלויים שברכתן בורא פה"א בכתבן במכשח הדק כיצד עד שנעשה פקחם ועירבו בלוקער מזכרין שהכל:

סימן רד סעיף א על עשבי דדברא וכו' • עי' באה"ט ובת"י אדם (כלל נא) בעשב טלין חמולים שקורין שאלווי"ע מזכרין שהכל חפילו אחד שבתלם דחי' חשיב כ"כ לפירי אבל על בלחטון שמרע ב"ה האדמה ועל פאלוערין אם זורעין אותו ל"ע ע"ש ועי' בט"ז דעל יאגדע"ס מאלניס יש לבדק האדמה ובת"א שם שהראו לו העלים שגדלים עליהם וזה חילנות מהם ומחיימים כמה שנים וא"כ אין ספק שמזכרין העץ: כע"ז בורא נר • עי' באה"ט ומ"ש לקמן (סי' רי): סעיף ח בהגה וגאנם וכו' • עי' באה"ט בשם בע"ז והת"א ובתשו' אגורה באהליך (דף ו) מכריע כהרמ"א שלא יבדק ע"ש: **סימן רה** סעיף א שמונים חיים ומביטלים וכו' • בת"י אדם (כלל נא) דלא תליא רק בטיב ורע אלא בדרך לאיכיל חיי' או מבוטלים ע"ש:

סימן רח סעיף ב או מינים אחרים וכו' • עי' באה"ט ובתשו' אגורה באהליך (דף ד) על מרקחת במערבין דבש עם שני חלקים אגוזים כתובים והלק ח' ממנה כחוש מזכרין כמ"מ ולענין ברכה אחרונה לריך לשער שאכל ממין הדגן שיש בתערובות כזית בכדי אכילה פרס ויבדק מעין ג' ע"ש שהשיג על הג' שפסק דאפילו על כזית מלומס מזכרין ב"ה אחס מעין ג' כיון שיש בתערובות כזית בל"פ ע"ש: סעיף ז הכוסם את האורז וכו' • בתשו' מחס' מוסר (סי' ג) נשתפק על מין קטניות הנקרא

כ"א קונרין או עירקשטן ווייז אס הוא מין אורז ולכן אין לאוכלו אלא בחוך הסעודה
ע"כ. בהנה עד שנחמטך. ע"י באה"ט ובחשו' מים שאל במים ראשונים (ס' נז)
באורז שלא נחמטך נכון לאוכלו בחוך הסעודה ואס מזמן לאוכלו חוץ מסעודה יבדך
שהכל (ע"ד): סעיף יג מו' המינים ואכל תפוחים וכו'. ובנשמת אדם (כלל נ)
נסתפק גם באכל ז' המינים ופרי האדמה אס לריך לבדך בורא נפשות כיון שמזכיר
תנובת השדה וסיים על הפירות. וכן בשחה יין ואכל פירות וסיים על היין על הארץ
ועל הפירות יאל על הפירות והשיג שס על המ"א שכתב דלא יאל ע"ש: סעיף יד שחה
יין וכו'. ע"י באה"ט ובנשמת אדם (כלל נ) דלפ"ז גם בצרכה אחרונה אס צריך על
העץ ופס"ע לא יאל והניח בל"ע בין בצרכה ראשונה וכן בנ"א דדעתו דילא:
סעיף טז שחה יין ומים וכו'. ע"י באה"ט ובחשו' בית דוד (ס' פז) בשחה מים ויין
ומים אין בצרכה מעין ג' פוערת רק המים שגיים אך על הראשונים לריך לבדך אחריו
בנ"ר (ע"ד): סעיף יז אכל דייסא אין ברה"מ פוערתו. ע"י באר הגולה בחלק ע"ז
ויאכל פחות משיעור ובחיי אדם (כלל מא) שאס יאכל גם בחוך הסעודה מותר לכחלה
לאכול קודם הסעודה כשיעור וא"ל לבדך אחריו דבזה לכ"ע בהמ"ז פוערתו ע"ש ועי'
מ"ש בחיבורי תוספות ירושלים:

סימן רט סעיף ב בהנה גם להוליא אחרים וכו'. ע"י באה"ט ובחשו' ב"ד של
שלמה דבכל ענין א"ל לחזור ולבדך אט"פ שלא היה בדעתו לשחות יין
אחר רק מה שהיה באותו כוס שצריך (ע"ד) ע"ש: סעיף ג אס נסתפק וכו' אינו
מבדך וכו'. ובחשו' ר' עקיבא איגר (ס' כה) נשאל אס יבדך בלשון לע"ז דאשילו
בברה"מ נאמרה בכל לשון וגם אין זו חשש ברכה לבטלה והשיב דלענין ברכה שאינה
לכיסא אס מבדך בלשון לע"ז ג"כ עובר בל"ח ע"ש:

סימן רי סעיף א פחות מכזית וכו'. ע"י באה"ט ובחשו' קול אליהו (ס' ו)
הסוטה גורבה מאורז מחוי הרבה כמו שעושין לחולה וסוטה בין קף לקף
ובקף א' בין גמיטה לגמיטה מחמת חמתו אין לבדך אחריו כיון שסוטה באכילת כזית
יותר מכדי שחיית רביעית כדין לירוף השחיה למידי דשחיה וס"ה אוכל מחוי שסוטה
ואינו לועס (ע"ד) עוד שס על מ"ש בבאה"ט בשס גן המלך בחור ונחפה דמבדכין
עליו. ובנה"מ שס דסוטה מדאורייתא ובחשו' קול אליהו (ס' ח) דאין חיוב רק
מדרבנן: סעיף ב העוגם אח הסבסיל. בכ' על אורות (דף ג) דל"ד משקים דס"ה
אוכלים ודלא כהחיות יאיר (ס' קס) (ע"ד): שם ופולט. ע"י באה"ט וס"ח בשחית
טיטון ובחשו' כתב סופר (ס' כד) מסיים במילי דברכות אזליק להקל. בהנה וספק
ברכות להקל. ע"י מ"ש לעיל (ס' יז) לענין ספק ספיקא דהיינו שיש לירוף שני
ספיקות להלריך ברכה:

סימן ריא סעיף א מקדים החציב וכו'. וכתב הלק"ט ח"ב דהיינו היכא דאין
קפידה לאכול זה קודם זה אכל אס הוא דרך אכילה ע"פ רפואה או
מחנהג לכקדים זה לזה מקדים אפילו האינו חציב הביאו הקובץ על הרמב"ם הל'
ברכות (פ"ח):

סימן ריב סעיף א בין מברכה שלאחריה וכו'. ע"י בחשו' משיבת נפש (ס' ה)
אס אכל העיקר פחות מכשיעור וסעפל אכל כשיעור אס לריך לבדך
ברכה אחרונה דמסיק דספח מלטרף להדג והוי כאכל מהדג כשיעור ומבדך ב"נ ע"ש:
שם דג מליח ואוכל פת וכו'. ע"י באה"ט ובחשו' קול אליהו (ס' יא) בלא אכל פירות
גנוסר ובא לאכול מליח ופת יבדך על הפת ויפער המליח ואף שיעשה המליח עיקר
בטלה

בעלה דעתו אלל כל אדם (ע"ד) ועי' ג"כ בחשו' משיבת נפש שם (סי' ה) דהיינו דוקא שאינו חאב לפת כלל אבל אם בוחה יי"ש ואוכל אחריו פת למתק שחיתו אם כונתו לסעוד סלב מסתמא חאב הוא לאכול פת ואריך לבדק על הפה המוליח וברכת המזון וכן בדג מליח אם אוכל לרעבון נפשו וכאב לבו לא מפער כלל בצרכה המליח רק אם אין לו חפץ לאכול הפת רק שלא יוזק בהא פטור ע"ש: שם ופותר הפת וכו' - עי' באה"ט לענין נטילת ידים ובחשו' שמלת בנימין (דף לב) הסכים ג"כ לדעת רש"י דה"ל נטילה כמו בפת הבאה בכיסנין דכיו' אכילה עראי ע"ש:

סימן ריג סעיף ב אפילו לא יענו אמן - עי' פמ"ג שנסתפק בצרכה המלות דקיי"ל אה"פ שיאל מוליח משום ערבות חי נקרא מחייב לבדק דיואל אף בלא עניית אמן ועי' בחשו' כחב סופר (סי' כז) מ"ש בזה:

סימן רמז סעיף ג בשעה שלומד - עי' ש"ת וכן כחב המהרש"א בח"א סנהדרין (דף קד) בפשיעות דהמלמד חינוקות כשקורא עמו אינו ראוי לסוילת הכס מפיו ועי' בזה"ט (סי' ה): סעיף ד ברכה שאינה לריבה וכו' - עי' מ"א ובחשו' לב שלמה (סי' ד) הסכים להר"מ גאלהאני דמשום כבוד שבת מותר להוסיף ע"ש: שם נושא שם שמ"ס לשוא - וכחב המל"מ הל' ברכות (פ"א) דמוכח מדברי הריב"ש (סי' תח) דלאו דוקא במזכיר שם בן ד' דה"ה נמי אלהיט אסור לאומרו ע"ש - וכבר כתבתי לעיל (סי' רט) בהס חשו' רעק"א דהוא בכל לשון אפילו בלשון לע"ז: שם כנשבע לשוא וכו' - עי' מ"א והפער"ח (סי' סז) דברכה לבטלה הוא רק מדרבנן והסכים עמו בחשו' עולת שמואל (סי' כ) דכן עיקר ומ"מ בספק ברכה לא יברך דשב ואל תעשה עדיף ע"ש ובנשמת אדם (כלל ה) העלה ג"כ דהעיקר דברכה שא"ל הוא דרבנן אפילו לדעת הרמב"ם רק בדרך לחוק וסיוול הוא דאורייתא ומזה חזק על כל האחרונים שאסרו לבדק על הספק ומ"מ ח"ו להקל נגד כל האחרונים ע"ש ובחיבורי שם ישראל על ברכות חילקתי דברכה שקר היא דאורייתא אבל ברכה של אמת רק שא"ל דהיינו שכבר יאל בה וכדומה הוא דרבנן:

סימן ריח סעיף ט שהוא יולא ממנהג העולם וכו' - עי' בנשמת אדם (כלל סה) שאפילו לא יאל ההלכה בנס מגדר הטבע אלא רק בדרך הטבע הים בכנת מות וההלכה היתה בהשגחה פרטית ע"ש:

סימן ריט סעיף א חולה ונדרפא - עי' באה"ט (סי' י) ובחשו' שדכ הארץ ח"ג (סי' ז) מי שאחזו בולמוס של לינים פחים (בקורין פיבער או קדחת) ג' פעמים לא יברך כגומל עד שיעברו עליו ג' עונות (ע"ד) ופשוט דה"ה אפילו הים לו יוחד מג' פעמים בקדחת די שיעברו ג' עונות בבחיאותו כמו בנדס כה"ג ב"ד (סי' קפט) ע"ש: סעיף ג לבדק אחר ברכה הותרה - ובחשו' חתם סופר (סי' נח) באם בירך בלילה בדיעבד יולאין י"ח והכס אחד בירך בלילה לבתחלה כוראת שעה כי הציור נחאספו ואמרו שירות ותשבחות על הלל רבם וא"ל שלא יהיה בכל בני שירות שם ומלכות וא"ל שלא ענה אמן וא"כ הים נפער לבדק וסי' מפסיד ברכתו רק שהיה לריך לומר בפני הציור שהוא רק כוראת שעה ע"ש: סעיף ד בחנה שמשתמח בזה - עי' באה"ט בשם הע"ז ובחשו' כחב סיפר (סי' כז) חלק עליו דה"ל כוראת כבוד כי את אשר יאבד ד' יוכיה ושפיר יכול בן וחלמיד לבדק עליו כגומל לחייבים וכו': סעיף ח שעלה למטה וכו' - בחשו' שדכ הארץ ח"ג (סי' י) מי שחלה מעיניו ונהרפא הים בדיק לבדק כגומל דמולי שיש בו כנסה הוא ומ"מ לא נהנו לבדק ויש סמך להמנהג ממ"ש מבין דדוקא דעל חולי שעלה למטה יברך (ע"ד):

סימן

סימן רבג סעיף ג בנה בית חדש. עי' מ"א וס"ח ב"ש הרדכ"ז ובתשנ' עולת שמואל (ס' כג) כתב דברכת שהחיינו שעל המלוה חינו רשאי לברך אלף במקום שחיקנו חז"ל ע"ש ובתשנ' חתם סופר (ס' קנו) כתב דגם הס"א נמי לא אמרו אלף אשהחיינו אבל בברכת הטוב ומטיב לא מירי כלל דודאי חין טוב אלף חורה ומזה פסק בבהכ"ל הקדושה שנשרף ונבנתה על חלה דודאי לא שייך שהחיינו אבהכ"ל שנשרף אבל הטוב שייך כמו בהרזי ביתר שמתנו לקבורה וס"ל כשזכו לדומם חירובותיו יברכו הטוב"מ ע"ש ובספר קובץ על הרמב"ם הל' ברכות (פ"י) הביא מכ"י מהר"ר' ליפמאן וויל ששאל לאביו שנשרף ביתו וזה לבנות במקדש וחורה שזריך לברך שהחיינו ע"ש. ועי' עוד תשנ' ח"ס (ס' נב) שכתב שלא יברך על ס"ח דאין חנו בקיאות בהסרות ויתרות וקי"ל דס"ח שחבר אות אחת לא נקרא ס"ח ח"כ ממילא ח"א לברך. ובתשנ' שער הזקנים ח"ב בבית מלוא (דף פה) בבהכ"ל שנשרף וכו' מחדש שאין לברך שהחיינו ולא הטוב ומטיב דמליט לאו לה"ל ול"ד לסוכה ולולב שהם בעצמם המלוה וגם דלא אפשר בל"ז אבל בבהכ"ל אינה מליט בעלם רק הכונה למקום מלוה וגם חינו חיוב דאורייתא להתפלל בבהכ"ל ע"ש עוד כמה טעמים: שם מברך וחזר וקנאן. עי' בתשנ' שמלת בנימין (דף נא) גם בפתח ביתו וחזר ובנאו ג"כ חין לריך לברך ואם רוצה להתמיר לעשות בבגד חשוב כמו בשופר תבא ע"כ ע"ש: סעיף ד בשעת הקנין יש לו לברך. נשאלתי בזקן אחד שקנה חכריבין לעצמו אם יברך שהחיינו ואמר שהוא מבמה בזה ולא היה צידי להורות לו לברך כיון שלא יחטו ליהנות בזה בחייו כמ"ס המ"א על ספרים והמעשה היה קרוב ליום הכפורים ואמרתי לו שילבש הקיעל צי"כ ויכין לפטרו בברכת שהחיינו צי"כ: סעיף ה נחנו לו במתנה וכו'. עי' בתשנ' חתם סופר (ס' נג) בקהל שלא היה להם ספר חורה וניחן להם ס"ח ממדיב לב אחד שלא יברכו הכבוד הטוב ומטיב על הנחיתה שלא יגיע לכל ח' על הלך מנה חסובה שראוי לברך על הקניין ולא יבא יבא אלא ספק וספק ברכות להקל ע"ש:

סימן רבד סעיף ט מלוה להשתדל וכו'. עי' מ"א ובתשנ' כתב סופר (ס' לו) התייר ללכת לקראתו ביהכ"פ שחל בנבט ב"ס"ת ברחוב שאינה מעורבת דכח איסור דרבנן לאחר כבר נהגו ללכת תמיד מקדש קדמותו ואם נמנע נראה כולל בנבדו ויש לחוש לאיבה שאינם יודעים הטעם. ועוד כ' שם דאפילו כבר ראה אותו ולא בא בחיל יותר דוחה איסור דרבנן מפני לבדו בלידוף שאם יוכה ע"ש: סעיף יג אותו דבר וכו'. עי' באה"ט וס"ח ברוחה קצרות אחר ובתשנ' עמודי' אור (ס' ד) מסיק דראוי בלא לברך מספק אם לא נקבר שם מח מחדש ע"ש:

סימן רבה סעיף ג פרי חדש וכו'. עי' באה"ט סק"ז ב"ש הלך"ט והטעם בפירות מירכבים מבואר שם לפי שהוא נגד מלות הטורא ובתשנ' שאלת יעבץ (ס' ס:) חלק ע"ז דלא יבא אלא רואה בריות נאות וכו' ואף על המזר יברך ואין לך הרכבה פכולה יותר ממנו ע"ש: שם עד שעת אכילה. עי' באה"ט ובפת"ג באהל אברהם כתב דיברך שהחיינו תחלה ובתשנ' כתב סופר (ס' כה) הביא בשם אביו הגאון ח"ס שכתב בגליון שו"ע להקדים ברכת הפרי דתדיר ומ"מ אין חנו נוסגין ק' והאריך בזה ומסיק לברך שהחיינו קודם דמה שאנו מזכרין בשעת אכילה ולא בשעת ראייה היינו משום דאם חינו רוצה לאכול לאו שמחה היא לו אבל אם בדעמו לאכול מיד נמלא חייב על הראים דקדים ע"ש: בהנה שביך בשעת ראייה וכו'. עי' בתשנ' כתב סופר (ס' כג) שנשאל אם לברך שהחיינו על חתיכת אחרוג שמרקחים עד שערב וטוב לאכול דכיון שביך על האחרוג בשעת נטילתו למנוח וכבר ילא

אורח פתחי תשובה חיים כמ

יאל בהצרכה על הראים ומסיק דמש"ז לריך לברך כיון שאין אנו מצרכין על הראים
ה"ל כמכין שלא ללאת בהשחיינו על המלוה ללאת גם על הראים ומ"מ בל"ה אין
מצרכין על אחרים כמ"ס הבח"ע (ס"ק יא) שדר באלו משנה לשנה : סעיף ו מחדש
משנה לשנה וכו'. כתב בחשו' עמק בנימין (ס' ד) דיברך זמן על פירות שהקדים
בישולן בתיך בחי החורף אע"פ שאין זמן להחבשל לאחרים דמ"מ יש שמחה (ע"ד)
ובחשו' בנין עולם (ס' לב) על הפירות שבגנות השרים הם מחדשים מזמן לזמן חף
שהוא מחדש ב"פ בשנה לריך לברך שהחיינו ואפשר דגם הם מחדש אחת לשלשים
יום מצרכין דשגשים יום הוא זמן קבוע לצרכה שהחיינו ע"ש : סעיף ז על הבוסר
וכו'. בחשו' יוסף אומן (ס' כד) דאין לברך שהחיינו על גרעין פרי חדש אע"פ שהוא
מחוק בשם שאין מצרכין עליו בורא פה"א אלא שהכל אכל יכול לברך אשילו על חצי
פרי (ע"ד) : סעיף ח פעם ראשונה בהשנינו גדול. ובחיי אדם (כלל סג) מה שאין
אנו ניכנין לברך ברכה זו דכיון שאנו רגילין תמיד בזה אין לנו שינוי גדול ומש"ז אין
מצרכין על בריות טובות :

סימן רבז סעיף ג תיך כדי דיבור יאל וכו'. עי' ע"ז דגם לאחר כ"ד יברך ובח"ד
לחל"כ לה יברך וכן כתב בחיי אדם (כלל סג) וע"ש בנ"ה :

סימן רכב סעיף א ואסור להסחכל בו. ובחיי אדם (כלל סג) שאין להגיד
לחבירו שיש קשה משום מוליד דבה : סעיף ב הרואה חמה בתקופתה
וכו'. עי' ש"ת ובחשו' חכם סופר (ס' נו) אם היחה מכוסה בעצים חף נראית
רובמה מבין העצים מצרכין אכל כשלא נחראה כלל לא נראה לי לברך. ובסוף מביא
שבכנו ברכה זו באסיפת העם וקודם הברכה אמרו כללו את ד' מן השמים ואחר
ברכת מ"ב אמרו פיוט אל אדון על כל המעשים ומזמור השמים מספרים כבוד אל
עלינו לשבח וקדיש ע"ש וכן עשינו פה ויילל יל"ו בשנת תרכ"ט ובנו בחשו' כ"ס (ס' י'
לד) דעשו לחיך דאם החמה זורחת ואינה מחבסה בעצים אז מצרכין מיד כשהתן
החמה חף שאינה מאירה עדיין כל כך אכל אם הוא מטוסה אינו מצרכין בבוקר עד
שמלאה פני חבל מאורה ונכנין ממנה וע"ש עוד בחשו' הח"ס והכ"ס דגשים אין מצרכות
דכח זמן גרמא :

סימן רל סעיף א הנכנס לברך וכו'. עי' מ"ה ובחיי אדם (כלל סד) דאשילו יש
שם חשש הפסד ממון. ועי' בע"ז דאשילו דר בהכרך מצרכין י"ה שחולאלי
ובח"ה שם דעשו דבדר שם לא תקנו חפלה זו :

סימן רלא שאסור לישן ביום וכו'. כתב בחשו' בנין עולם (ס' ח') דהוא דוקא
כשישן בלילה כל לרכו אכל הכיעור בלילה ועוסק בחירה מותר לישן
ביום מעט והכל לפ"מ שהוא אדם ומצו ענב הבריאות וכן אם רוצה להיות ניעור
בלילה ועוסק בחורה ולישן ביום שקודם לו כדי שחשך דעתו כלולה לעסוק בחורה
ע"ש ולכאורה דוגמא לזה הא דאיחא בעירובין (דף סה) רב אחא בר יעקב יזיק ביממא
ופרע בלילה ע"ש :

הלכות תפלת מנחה

סימן רלב סעיף ב סמוך למנחה. ומצוה צרשכ"ס פכחים (דף קז) דאשילו
להתחיל בסיחור אם יודע שימנך עד זמן איסור נקרא מתחיל באיסור
ע"ש וג"ל דהיינו דוקא אם יודע שימנך עד עיקר זמן האיסור דהיינו עד חצי שעה
העשירה

העשירות אבל אם יוגמר בחור הזמן הסמוך דסיינו בחור החלי שעה בקודם אין לחוש אע"ג דהוא זמן איסור להחמלה לא חסרו אלא משום דאם יתחיל בחור החלי שעה יומשך עד עיקר הזמן אבל לגמור בחור החלי שעה למה נאסור - והנה בחשו' שאלה שמואל (סי' כה) האריך והכריע בדברצק דבהחמילו אין מפסיקין אין לאסור בשביל שיומשך דלא יהיה החמילו ועל הפסקה לא גזרו ע"ש אבל הדין סיגיא דפסחים מוכח דלא כוותיה דהא ההם ג"כ אין מפסיקין בחשע ומחלה דלא פליגי גם בפסחים (דף ק) אלא אי מפסיקין לשבחוח דסיינו כלילה אבל בחשע ומחלה ודאי לא מפסיקין לכו"ע ואפ"ס אין להחמיל קודם החשע ומחלה בשביל שיומשך :

סימן רלג סעיף א ועיקר זמנה מע' וכו' - עי' בהגהת הרש"ם בברכות (דף לא) שחמה ע"ז : בהגה דסיינו אלא הכוכבים - ובפמ"ג כתב דהוא לאו דוקא אלא מעט קודם - ר"ל ג' רבעי מיל קודם דלא הוי בין השמשות ספק לילה ובחשו' מהר"ם מרומנובארג אחרונים (סי' ה) האריך להשיג עליו דדעיבד גם צבה"ש יתפלל דדינו כמו ספק התפלל ספק לא התפלל דמחפלי מספק ע"ש : סעיף ב בהגה ואפילו עומד מלימודו - עי' באה"ע ובחשו' ושם הכהן (סי' ז) דהוא חומרא בעלמא אבל מדינא אם נטל ידיו ללימוד או לאכילה ח"ל ליטול לתפלה ע"ש :

סימן רלה סעיף ד אחר שעלה עמוד השחר וכו' - עי' בחשו' משיבת נפש (סי' ה) שחמה כיון דמס"ת זמן ק"ש הוא שהרי יוצאין בזה באתם ח"כ ה"א יפטור מק"ש דאורייתא ועכ"פ יש לקרואה בלא ברכות ע"ש ועי' בחרי"י ריש ברכות ומיושב קצת קשייתו :

סימן רלו סעיף א בערב וכו' - כתב בשלטי הגבורים ברכות (פ"א) לשון ריח"ז יש מקומות שקריין חוזה מזמור קודם שיפתחו בברכות של ק"ש ויש מקומות שנוהגין לומר וכוה רחום כמו שאלו נוהגין עכ"ל ואפשר שלזה נהגו בקצת מקומות לומר שיר המעלות הנה ברכו וכו' :

סימן רמ סעיף א כליל עבילתה וכו' - עי' מ"א לקמן (סי' תקעד) ובחשו' עולת שמואל (סי' לא) בשם הגאון פלק כ"ז דסיינו דוקא אם עבדה מהוי"ב הבעל לקיים אבל כ"ז שלא עבדה אין כאן מצות עונש ומשו"ז ציולא לדרך ח"ל להמתין על עבילתה ושם (סי' לב) סחר את דבריו וכי על מנן לבשה לבנים וספרה לה שבעת ימים בודאי גם זה חובב הכנה ע"ש : סעיף ו שיהי' בפניו מחילה - עי' לקמן (סי' שמו) דבזילון מותר - ובחשו' עולת שמואל (סי' לח) בשם חכם אחד שצריך לסדקן או לקושקן מלמטה דבלא זה הוי מחילה שאינה עומדת ברוח מצויה וכן כתב הפמ"ג לקמן (סי' תרל) ושם (סי' לט) מלמד כיון שעומד בבית שאין שם רוח לא בעיקר הדיוק ומ"מ למעשה לא מלאו לבו לחלוק ע"ש :

הלכות שבת

סימן רמב לכנד את השבת - עי' באה"ע בשם ז"ל במיקרי שער ועי' בחשו' כתב סופר (סי' לח) בשם אביו הח"ס לדמות ראיתו מהמשנה דכריתות ומ"מ נכון לתקן לשבר מלחמות מיקרי השער אבל ללמוד מזה למק"א ל"ז : בהגה בבית - עי' באה"ע ובחש"נ ח"א (סי' מד) אפילו פת של בעלי בתים של ח"י שאפו לעלמם בשבת מותר שלא יתענה ובלבד שלא אפאו לצורך ישראל דאם אמר ליה ישראל אפילו בע"ש אכור

אסור להמירה לח"י שבות ע"ש והביאו הבא"ט לקמן סי' ככ"ה : שם לזמנא בשאר ימים וכו' . עי' בחשו' כ"ס שם בענין מדות דב"ש וב"ה בזה ועי' חשו' בית יעקב (סי' עג) דבעל תשובה על עבירות אל ימנע ח"ע מבשר ויין בשבת דהוא מזהר מה"ח :

סימן רמג סעיף א בהגה לשליש או לרביע וכו' . עי' מ"ס לקמן סי' רמ"ד (סעי' ה) : סעיף ב בהגה חס חין התור או המרחץ של ישראל וכו' . עי' באה"ט ובחשו' משיבת נפש (סי' ו) ד"ה בסו' דלפ"ז חס היה לו מקום ידוע שהוא שלו ועשה בו מרחץ מחדש יכול להשכירו ג"כ כיון שלא הורגל לעבוד בו בעלמא ע"ש : שם רק שגרס מח"י וחזר והשכיר וכו' . עי' באה"ט ובחשו' חס סופר (סי' נו) כתב בשם חוס' שבת דמן הסתם כשקונה כותב ומעלה בערכאות שלהם ומתפרסם מיד ואסור . ונתן חקנחא לזה כשגם הקבלנות נכתב בערכאות שלהם ומתפרסם לכל דקבלן הוא ושבי דכיון דמיד שקנה השכיר ולא נקרא שמו עליה אלא ע"י הערכאות וע"י הערכאות בעלמא מתפרסם ג"כ השכירות ח"כ עוט אסור ועוט שרי . ועי' בחשו' בנו הכתב סופר (סי' מב) דחין לסמוך על היתר הפרסום בערכאות והח"ס לא החיר מזה עוט אסור וע"ש אלא היינו כיון שלא נודע דבשלו הם עושים אלא ע"י הערכאות וחברא צלזו וגם לא עשה זה אלא לסניף בעלמא ע"ש :

סימן רמד סעיף א פוסק אדם עם הח"י וכו' . עי' בחשו' חס סופר (סי' ס) בישראל שקצץ שכרו עם האומן שקורין מייסטר שבו יעמיד פועלים ושכירי יום שלו ולבסוף יעלה בחשבון כמה הוציא וקוצץ לו כך ריוח ואין להישראל עסק עם הפועלים כלל רק עם האומן אשר קצץ עמו לא מקרי שכיר יום והפועלים חלעתיא דהאומן אדוניאם עבדי ולא חלעתיא דישראל ואינו אסור אלא משום מרחית העין ועי' דה"ה דשם שגסרפו קרוב למאחיס בתים וגמי הסחיו קרוב לבוא והחיר לעת הצורך ע"ש וכן בחשו' לחמי תודה (סי' ב) בשכרו אומן אדריכל ח"י בקבלנות והאומן עובד ע"י שכירי יום איבא מרחית העין שיאמרו שכירי יום דישראל יניחו ובחשו' כתב סופר (סי' מא) הביאו להל"ת וחלק עליו כיון דאין לישראל עסק עם הפועלים לא חיישינן למרחית העין . עוד כתב שם בעי' דה"ה דשם שהחנה עם האומן אדריכל שלא יעשה בשבת אך לא כתב כן בהשטר קבלנות והאומן משנה ועושה בשבת ורצה לפייסו להאומן במעות ולא חבה האומן בשום אופן ומסיק בגם דכ"ז לרין למחות כד לא ליה מ"מ כיון שרצה לפייסו בדמים כבר יצא י"ח ומ"מ מהיות טוב שילך אל הערכאות לחבוע עלבונו כי לא קיים האומן החנאי כדי לפרסם הדבר ע"ש שהאריך בביאור כל השיטות בזה . ועי' עוד בחשו' משכנות יעקב (סי' נג) שדחה להפוסקים האוסרים בקבלנות : שם לבטא לו חלירו וכו' . עי' באה"ט בשם הג"מ וש"ת בשם מהרי"ך ובחשו' שמלת בנימין (דף כז) שהחיר שם בעת הצורך באומן שיש לו בביאו איזה גזעלן של ח"י המסייעים במלאכה ודרך האומנות לשלם דבר קצוב מכל גלי והח"י אינם רואים לבעל בשבת ויש בזה הפסד רב ועוב לעשות הכרזה ג' פעמים שהוא בקיבולת שהיא עיר קטנה ואנשים בה מעט וגם ההכרזה הוא לסניף בעלמא ויעשו בחדר המיוחד למלאכתו באזהרה שלא יבא הישראל בתוך החדר בשבת שלא יהי' נראה כשכירי יום ובדלת סגור באופן שלא ירגישו העוברים בשוק דהח"י עושים מלאכה בשבת וע"ש עוד (דף פד) בענין כזה וע"ש עוד (דף ס) כמה דיני היתרים גם במחזור בקבלנות . ועי' עוד בחשו' כתב סופר (סי' מא) לענין זה דדרכו בקבלנות דשרי אי בעינן דוקא רוב העולם או

רוז העיר דמסיק דסגי ברוב העיר וצ"י מ"ם לקמן סי' רנ"ב : שם לקאור לו בדכו וכו' . ע"י באה"ט ובתש"ו עולת שמואל (סי' כד) ב"ש לו שדות למחלה בשכירות עם הא"י והא"י עובד אדמתו ונוטל חלק ידוע יותר בשביל עבודתו שכתב דאפילו לשיטת הפוסקים דבשדה אסור בקבלות הינו כשאין להא"י חלק בו אבל כשים להא"י חלק בו מותר ועיין לקמן (סימן רמה סעיף ג') בהגה ועוד מלמד גם להפוסקים האוסרים שדה בקבלות היינו דוקא קצירה שרואין שהא"י אינו נוטל חלק בהתבואה ויש לחוש למראית העין כמ"ס המ"א אבל באר מלחכות כגון מרישה וכו"ב ליכא למיחש למח"ע שיאמרו ארים הוא ע"ס : בהגה לב"ב שיחשדו אותו . ע"י באה"ט ובתש"ו כתב סופר (סי' מ) שמפקפק על הדין דבשל רבים ליכא חשדא וכ"ס דבשל דבכנ"ס ראויה להחמיר יותר כדאמרינן בגמרא בענין זה אדם חשוב שאני אף דהתם הוא בדין גמור ע"ס : סעיף ב' לפסול אצנים וכו' דלגורן מחובר וכו' . בגמרא אדם ה"ס (כלל ב) מחיר ליתן קורות לעשות מהם נכרים לסחורה דאינו אסור אלא א"כ לגורן בנין ביתו משא"כ לסחורה לא שייך זה ודוקא שאין נוסרין לבנין שהוא מיוחד לישראל רק לסחורה כשיזדמן לו למכור אבל אם היו מיוחדים לאיזה בנין של ישראל אפילו אינו הבעלים שבונה וסדר ג"כ מפורסם שהנכרים מיוחדים לבנין זה יש לאסור ע"ס : שם אפילו בביתו של א"י וכו' . עיין בתש"ו משיבת נפש (סי' ו) בד"ה בא"ח שמפקפק ע"ז דבביתו של א"י מותר בכל גוויי אלא דמיהתפינא להקל נגד כתוב' והרא"ש : סעיף ד' כגון ספינה וכו' . עיין מ"א ומ"ס לקמן סי' רנ"ב : סעיף ה' בהגה ששכרו למלאכה מיוחדת וכו' . עיין בתש"ו חתם סופר (סי' נט) בשאלה בחד מחזיק בית ביטול שכר ברייאהו ופועל א"י מוכר לו לשנה באם יקאב לו שיקח לו מכל ביטול יורה שכר חבית א' לעלמו ודומה לארים דאדעתיה דנפשים קעביד . והשיב דלא כל מחירי טעמא חדא דדבר מועט כזה אינו אלא הערמה ועוד אפילו אם נימא דדבר מועט מהני היינו שיהיה מנוף הפירות א' ממאה שכר נמלא דכל עבודתו הכל להנאתו אבל כאן כשנאמר שיטול חבית א' נמלא כל מה שמרבה יותר בשביל ישראל הוא עובד . ויותר נראה שאם יקאב שכרו מכל מאה ביטולים ויהי' במשך זמן חימתי שיראה ולא יזכר לו שום זמן ואין ישראל דוהה הזמן בבבית או בחול כזה מותר מדינא רק מבוס מראית העין :

סימן רמה סעיף א' ואם התנו מחלוקה וכו' . עיין באה"ט דוקא בביתו קודם הלוקחה ובתש"ו שאלת בנימין (דף יז) עוד דדוקא שלא היה של ישראל בתחילה אבל אם היה של ישראל החילה ועכשיו רוגש להשתתף לא מהני התנו אפילו כיכא דלא ישב בה ישראל עדיין אלא שכתב בערכותיהם דהוי כהעמיד פועל לעשות בשבת ומכ"ס דבא"כא בהמות דא"כא גם איסור דשבתה בבית ע"ס דמסיק שיצטלו השותפות ויחזרו וישתתפו כלקמן (סעי' ג) ול"ל דהיינו שימכרו לאיש אחר אבל לבעל הבתופות לא מהני הכא דא"כ ישראל לבד במקדש . ועיין בתש"ו כתב סופר (סימן מג) בחד ששכר מח"י בית הופס שלו לאפות לחם למכור וגם לאפות להמביאים בלך שלהם והתנו עמו מיד אם יביאו הא"י בלך לאפות בשבת רשות נתונה לו להסיק התנור מעלים שלו וקאבו לו שכרו זהב א' בשבוע . דע"פ עיקר הדין מותר דבדנפשי קעביד ורק שאסור מבוס מראית העין כמו בשוכר מרחץ דלעיל (סימן רמג) ע"ס :

סימן רמו סעיף ג' יפקידנה בינו לבין עלמו . בתש"ו ח"ס (סי' ס"ג) במ"ץ אחד שהתיר למוכרי עובדא"ק לעשות ע"י א"י שיפקיר העובדא"ק בע"ס לא

עצ כורה חרה שלא הוזכר היתר ההפקר חלה לענין שביתת בהמתו ולא להחזיר לא"י לעשות מלאכתו. שנית דאין לסמוך על הפקר כזה חלה חוץ לרשותו של ישראל חבל לא ברשותו. ועוד עכ"פ איכא משום מרחית העין ע"ש: בהגה ב"ט ח"ן אדם מלוא וכו'. עיין באה"ט וס"ת ובאה"ט יעקב (סימן פט) פסק ג"כ דבי"ט ח"ל שום תיקון דאינו מלוא כל שנוטל שכר י"ט בהשלמה ודינו כד"ן דברים המותרים ע"ש: סעיף ד' אם קיבץ עליו ח"י חתניות וכו'. עיין בתשו' שו"ת ומשיב (סי' רפט) דהכא בטעם דכזה מהני הפקר אף כינו לבין עצמו דודאי מפקירו בלב שלם כיון שאינו על חתניות ע"ש: סעיף ה' בהלואה גמורה שיבא רשית בידו וכו'. עיין בתשו' שו"ת ומשיב ח"ב (סי' לא) בהו"ט (של זכויות) שנתן בשטר מכירה שהרשות ביד הח"י לעשות מה שיחלף ובע"ש נותן לו לעמיל איזה מין זכויות יעשה וגם לפעמים מוכר השמעלניקעס לסוחר אחר אף שכבר מכרו יש להחזיר כיון דבאמת הוא שותף ומותר מן הדין וסני כל שנותן בטר מכירה וע"ש עוד (סי' ס' וסע ועג וקטן) בענינים אלו:

סימן רמז סעיף א' שלא יאמר לו שילך בשבת וכו'. עיין בחיי אדם (כלל ב) דאסור ליתן חגרת לח"י שהוא יתן האגרת בשבת על הפחלע חשילו בקץ שכרי מיוחד מלאכתו בשבת ואשילו במקום שיש עירוב דלא גרע ממה שאומר לח"י לשכור פועלים בשבת ומ"מ במקום הפסד יש להחזיר דכ"י שבות דשבות במקום פסידא דמותר:

סימן רמח סעיף ב' שאין בעומקם עברה. עיין מ"ש לקמן (סי' כ') חדר בעגלות הקטור:

סימן רמז סעיף א' מג' פרסאות. עיין באה"ט ובתשו' בית יעקב (סי' לה) כתב דאין חילוק בין הולך בהגליו ובין רוכב ע"ש: סעיף ב' אסור לקבוע וכו'. עיין בתשו' חתם סופר (סי' עו) שצ"ח כל השיטות בזה: בהגה פדיון הבן. עיין באה"ט ובס' ברכות מ"ס מחיר גם שלא בזמנה בלא סעודה קבע וכן במור וקצ"ט השיג על סג"א שאוסר שלא בזמנה (ע"ד) וכן מחיר הח"א כ"ס (כלל ה') ע"ש כנ"ל: סעיף ג' חשי מעשה להחצות וכו'. ובתשו' כתב סופר (סי' לטו) שאינו ראוי חלה לחסידים ות"ח שיודעים בנפשם שיש מעורר ברוחם גם כשהם רע"ס ביותר לכיוון דעתם לחבול לשם מלוא חבל להמונים יש לחשש כשיס' חלץ ביותר לא יכוון כלל בשבת למלות שבת רק למלואות כריסו ע"ש: סעיף ד' בהגה דלא ישלים וכו'. עיין בתשו' כתב סופר (סי' נב) מ"ש בזה:

סימן רנב סעיף א' במה יחזה. עי' באה"ט וס"ת ובתשו' חתם סופר (סי' סד) בקצ"ל שיקבלו עליהם שלא ישרצו י"ש בעש"ק מחצות ואילך בחורף ומשעה רביעי ואילך בקיץ שמנה יפה הוא שכן הדרך אם הקיים היורדים מהיורה שופכים יותר מדלי סיגרים החמור לכבות ולקצר חוס האש וכשהינם שופכים כדי לורד פותחים החמור להפלות הלהב ולהרתיח יותר וס"ל מלאכת הבערה וכיוצא בשבת ואם משרתו ח"י עושה בכליותיו ה"ל שבות גמור. והפמ"ח לא החזיר חלה בטעם בשיעורו שסגר שיגמור ביטולו קודם שבת ובשקידה היום עדיין לא נגמר ועי' החזיר דא"ל להסיר הכובע כיון שהוא בשלבי בשולח ליכא למיחש ע"ש: סעיף ב' אם קלץ וכו'. עיין מ"ל ובנשמת אדם ה"ש (כלל ב): שם שלא יאמר לו לעשות בשבת. בתשו' שולח בנ"מין (דף עו) בשידה חיצה ומגדל העין חנות קטן על היידי בערב יום טוב ובלי י"ט הולך לסלק החנות ע"י נזויה השדרה. שכתיר לקלץ עכ"ל ח"י בערב י"ט לסלק

החנות בלילה כיון דהוא סוחר בלא לחקן הוא דרבנן ואף דמבואר לעיל (סי' רמ"ו) גבי מדר דגם באיסור דרבנן לא מהני קלן בע"ש לעשות בשבת די בלא להוסיף עלה דוקא בשבת ולא ביו"ט ע"ש ועיין לקמן (סי' תקי"ו סעיף ד) ובמ"א לקמן (סי' תקט"ו סק"ג) : שם המלאכה בביתו וכו' . בהשו' לחמי חודש (סי' ג) בישראל בשכר חנות מא"י והוסיף בה חומן א"י בקבוצות והיה נקרא שם החנות על ישראל הסוחר שהחיר שהאומן א"י ישכור החנות מהא"י בעל החנות אף שהוא דרך הערמה כי ישראל מוסיף שכירות. להאומן עבור חומתו והאומן נותן לחותו התיספת להא"י בעל החנות דהערמה בדרבנן שרי ואף דנקרא על שם ישראל דלא בעינן לעיל (סי' רמג) דישחקע שם ישראל מעליו אלא בחטור ומרחץ ושם דהמלאכה נעשית בגוף הקרקע כמו לחמם החטור אבל לא בחנות דהוא מלאכת מעלטלין. והחנות היא כבית קיבול בעלמא ע"ש : סעיף ג מלאכה מפורסמת במקום מפורסם וכו' . עיין מ"א וש"ת בחלוקים שמכבסין ע"ג הסדר ועי' בהשו' לחמי חודש (סי' ג) דלא אסרו אלא ספינה שאי אפשר אלא בפרסיה ונקרא שם בעליו עליו אבל שאר מלאכות מותר אף בפרסיה ע"ש ובתשב"ץ ח"ב (סי' נד) כתב הא דמחירין ב"ה עורות לעבדן אט"ג שהא"י כובס ע"ג הסדר שכל שאינו עושה בבית ישראל מקרי ליעשה דלא פלוג רבנן שהיודע שזה מיוחדו של ישראל ידע ג"כ שהא"י אריסו ועי' בחיי אדם דבדבר שהוא מפורסם ששוכן בקבלות מותר במקום מפורסם כגון ברחוב ועי' בנ"א דאם ידעו בדבר ג' בני אדם נקרא מפורסם ע"ש ובתשו' משיבת נפש (סי' ו) בד"ה בנ"א שחלק על המ"א ומחיר בחלוקים שידוע לכל שניתנין אותם בקבלות ע"ש : סעיף ה בהגה להשמעת קול . עי' מ"א (סי' כ) בנותן ישראל החטין בחיך הרחיים ובתשו' הר הכרמל (סי' א') פקפק ע"ז דהל' כזורה ורוח מסייעתו ע"ש ובתשו' מהרי"ם פאדווע מזריסק (סי' נב) כתב לחלק דאם בשעה שנתן ישראל חטים לחיך הרחיים כבר עתה הרחיים בודאי חייב כיון דכבר עתה הרחיים ולא נחזיק בזה ענין חדש כי ממילא כשהישראל נותן החטים ממילא יטחון ודמיה למדביק פה בחטור דהדבר יבא ממילא אבל אם בשעה שנתן הישראל חטים עדיין לא עתה כלל ואח"כ נחזיק הענין שהחטיל הרחיים לטוחן פטור דנחזיק ענין חדש ודמיה למדורה ע"ש ולדעתי אף בעיתון הרחיים עדיין לא דמי לפת בחטור דהתם לא בא לחוך החטור בשעת אפייה מה שלא היה בשעת נחיתה הפת אבל הכא המים שחתה הרחיים כבר הלכו להם ומים אחרים באו תחתיהם ומא' נפ"מ לענין המים הבאים אי היו הם כבר מים אחרים אשר כבר הלכו ומ"מ דיני אחת כיון דהמים ממשמים ובאים הרי הוא כזורה ורוח מסייעתו דחייב כהג"ל :

סימן רנג סעיף א אלא א"כ גרף וכו' . משמע לכאורה דבגרופס וקטומה מותר אפילו לא הגיע למאכל בן דרוסאי אבל בכ"מ בשם הרמ"ך (פ"ט) מבואר דבלא הגיע למאכל ב"ד אסור אפילו בגרופס דחיישין שמא יגיס כלעיל (סימן רנב) ובתוס' רמ"ך על משניות שבת (פ"ג) דגם בחידושי הרשב"א אסור בגר"ק בלא הגיע למצ"ד ומזה חמה על השו"ע שלא מדר כלום מזה ולע"ד דזה לא שייך כלל הכא בדיני כירה דהא גם על גבי קרקע בלא כירה שייך החשש דשמא יגיס בכלי ראשון . לקן נראה דלכתחילה לא יחטיל לבשל מצעוד יוס כל שלא יגיע קודם חשיכה למצ"ד ובדעבד אם החטיל ולא הגיע למצ"ד קודם חשיכה ל"ע אם יכול להניחה כך בלא סילוק בחטור דיון בגר"ק דלענין החשש דשמא יגיס אין נפ"מ אף אם יסלק מהכירה ואם יכול להעית פי הקדרה בכיסוי ופיט שרי בכל ענין : בהגה כל זמן שהיא מגולה וכו' . עיין בתשב"ץ ח"ד טור ג' (סי' ח) ומ"ש לקמן (סי' רמז) : סעיף ב אבל לחובה אסור עיין

אורח פתחי תשובה חיים לב

ע'י בתשנ"ז ח"ד שם (ס' ע) ובזרע יעקב שבת (ריש פ"ג) בלוחות הנוהגין בליל שבת נוטלין הקאש"ע מכירה וניהגין לחיך החטור אחר שלוקחין משם מאכלי בשר ושוקין עד למחרת ד"ש להם מקום לסמוך דנוק"ט מותר בחזרה אפילו לחוכה ואין למחות זידס ע"ש. וזוהו גגד הפוסקים ועיין בש"ח לקמן (ס' שיח ס"ק לה) ובצ"ד בשם קול אליהו שנסתפק לחמם הקאזוי כנגד המדורה: סעיף ד' יש למחות זיד הנוכחים וכו'.

ע'י בתשנ"ז שם (ס' י) שלמד זכות עליהם: סעיף ה' בהנהגה לחיך החטור שאפו מבעוד יום. ע'י מ"א (ס"ק לג) ובחשו' כחונת יוסף (ס' יב) כחיר לשום חוץ החטור שהוסק מאתמול התבטיל או פשטירא שנחבטל מע"ש כל לרבו אע"פ שהשומן קף על התבטיל ונקרש ובשמו בתור ע"י הכל שנשאר שם מע"ש נימוח והמם ימם אך לתח ע"ג אש בשבת אסור לאכול התבטיל. אפילו למ"ש (ע"ד):

סימן רנז סעיף ח ואין שולי הקדרה נוגעים בגחלים וכו'. עיין בזה"ע ובחשו' תשנ"ז ח"ד עור השלישי (ס' ח) דמתיר באין נוגעים בגחלים אפילו אם הקדרה למעלה מכוסה בגדים דלא מקרי העמנה אם למטה יש אויר ולדעת רש"י דבכירה קטומה בגחלים באפר לא מקרי מוסיף הכל מותר אפילו בנוגע בגחלים הקטומים באפר ומכוסה בגדים ע"ש:

סימן רנח סעיף ז ואם יש בו גחלים לוחשות וכו'. עיין במשנה תמיד (פ"ה) גבי נחפור כקב גחלים מכבדן לאמה ובשבת כופס עליו פסכח. והם הא ניחא ליה לכבות. וז"ל דאף בניחא ליה הוא דרבנן ואין שבות במקדש ועיין שם בחי"ט:

סימן רסא ברדב"ז ח"א (ס' עו) בענין השבת כי יש חילוק גדול בין להשוכנים במזרח העולם לשוכנים במערב וגמלא שמה שהוא לאלו שבת לאלו חול מונה כל אחד במקום שהוא ע"ש: סעיף א ספק חשיכה. בחשו' מהר"י מזרונא (ס' קצט) לענין בין השמשות אם ילדה אז תרגולת בינה הוא סימן דיום הוא לענין פירות הנושרין אללה תתרגולת אינה מולידה בלילה ועי' מ"ש לקמן (ס' שלא) מזה: סעיף ב שצריך להוסיף וכו'. ומבואר בחוס' כתובות (דף מז) ד"ס דמסרה דגם נשים חייבות בחוס' שבת וי"ט ועיין בפמ"ג לקמן (ס' תרח) ובחשו' כתב סופר (ס' נו) בזה ועיין עוד חשו' כ"ס (ס' נו) שנשאל מרב אחד ע"ד הסיפורים המעריבים במלאכתם בחוס' שבת עד סמוך לחשיכה דמסיק אם יודע שלא יקבלו תוכה מופט שי"י בוגים וכו' ע"ש: שם ראה לעשות כולו תוספת עופה וכו'. יש לחקור בקיבל עליו שבת ברצת קודם חשיכה ועתה חוזר בו מחמת שצריך לעשות איזה מלאכה נחוצה וכדומה אם יכול לשאול עליו כמו ששאלין על הנדר כיון דאמירתו גרמא ליה. ועיין בט"ז לקמן (ס' רס) דמבאר להדיא דיכול לחזור ועיין מ"א לקמן (ס' רכג ס"ק לא) דמבאר דא"א לחזור ועי"ש בט"ז (ס"ק ג) ויש לי בזה אריכות דברים:

סימן רסב סעיף י שהדליק נר של שבת חל וכו'. כתב בחשו' חתם סופר (ס' ס"ה) לענין העמנה אף דלכתחילה צריכה להקדים העמנה להדלקה מ"מ בדעבד אי הדליקה קודם לא נאסרה אלא במלאכה שאסור בין השמשות אבל העמנה לא נאסרה בדעבד ע"ש:

סימן רסו סעיף ז אבל אם לא באה לידולא. ובנשמת אדם (כלל נד) דאם הוא אדם שלא ישמע לנו ויכול לבא לידי העמנה בארץ אפשר דיש לסמך על הרמב"ם ולהתיר אפילו במליאה ע"ש:

סימן רסז סעיף ב ולאכול מיד • עיין באה"ט ובתשו' בנין פולס (סי' ז) הסכים דהעיקר כהפוסקים דאין לרדף לחזור ולאכול כגילה עיין שם :

סימן רסח סעיף ב והתחיל בשל חול גומר וכו' • בס' חקרי לב (סי' נג) נב"ץ שטעה והתחיל בשל חול מאד הסבירא יראה דאין כה"ץ גומרה ומ"מ לרדף ישיב (ע"ד) : שם גומר אותה ברכה וכו' • עיין ש"ת בשם הל"ק"ט ובחיי אדם (כלל כח) שחלק עליו דהזכיר גשם ובברכה השנים הזכיר ג"כ גשם ולאחר שסיים הברכה מזכר שהוא שבת חזר לראש וא"ל להזכיר עכשיו הברכות של חול שהתפלל וכן אם לא הזכיר מביט היום הלא שבברכה השנים הזכיר על ומזכר אם לא סיים ברכה השנים כיון שהתחיל הברכה לרדף לומר כחקונה ומתחיל בך עלינו ומסיים וחוזר לשל שבת אבל אם כבר סיים הברכה א"ל לחזור לתחלת הברכה דכיון דחזר דין בחילו הוא באמצע ברכה וא"כ אדרבה כאילו לא התחיל לגמרי ולכן מתחיל בשל שבת : סעיף ד ולא הזכיר של שבת לא יא' • ובתשו' דה"ס של י"ט ובחיי אדם (כלל כח) דלא מהני אם מזכר קודם מודים שיאמר שם יעלה ויבא ויזכיר קדושת היום דלכתחילה א"ל ברכה לקדושת היום : סעיף ו הטיעה בתפלת שבת וכו' • עי' מ"א ובחיי אדם (כלל כח) אם לא הזכיר של מוסף בקדושת היום אם מזכר קודם שהתחיל ראש יאמר ונעשה לפניך וגו' דאין בכל הדברים שחייב לחזור אשר קודם שהתחיל בברכה חומרה שם ואם מזכר לאחר שהתחיל ראש יאמר בעבודה כשיאמר והשב את העבודה יאמר ונעשה לפניך בתמיד היום ובקרבן מוסף דכיון שא"ל לקבוע ברכה בפ"ע יזכיר בעבודה ונ"ע בזה אבל אם מזכר קודם בעקר רגליו לרדף לחזור לקדושת היום ויזכיר מוספין במקומו ע"כ נב"א : שם והחליף של זו בזו וכו' • בתשו' שו"א ומשיב ח"ג (סי' קע"א) ברב אחד שהתפלל תפלת המוספין ב"ט ועשה והתפלל של שחרית וחזר להתפלל תפלת המוספין ואח"כ עלה בדעתו שילא בתפלת שחרית שהתפלל לענין תפלת מנחה דהיה חזר חזית ועשה ענה להתפלל לפני העמוד מנחה רק בקול רם דממז"ס יא' • והסכים עמו דזה ענה חכמה • והעלה דהעיקר דלא יא' בתפלת שחרית לענין מנחה כיון דנחזיון למוסף וכו' נחקקה הפמ"ג על המ"א (סק"ח) ע"ש ובתב דהעיקר כהפמ"ג דלא יא' ידי מוסף כיון שהתכוין לשחרית ע"ש : שם וי"א שאם החליף וכו' • בתשו' חרות נחנאל (סי' י') המתפלל מוסף עם הזכור ואחר שהתפלל נאחזק אם תפלת שחרית התפלל או מוסף • נראה דלא יחזור כיון דלדעת ראשונה בטעה א"ל לחזור ובחזרה נדבס נמי אינו יכול בתפלת מוסף • ועוד כיון דפתח תפלתו על דעת להתפלל מוסף מסתמא התפלל מוסף וכן בחקרי לב (סימן קד) פסק בנחשק שז' ואל תעשה עדיף וכן בתשו' יוסף חיים (סי' יע) פסק דאם החליף תפלת מוסף של שבת באחרת דינא והסכים להוראתו של החזקת נחנאל (ע"ד) : כע"ף • בבית החיים וכו' • עי' באה"ט בשם שכה"ג ובתשו' דבר משה ח"א (סי' כ"ג) הביא מחלוקת הפוסקים אי אצירתה תלויה במקום שיש ס"ח (ע"ד) ובהד"ע בשם שלמי ליבור (דף קנ"ה) שגם הוא כתב שרבו הדעות בזה ושמקורו נהגו בעה"ק בירושלים להומרה ברוב המקומות מתפללים זו בכל לילה אע"פ שאין שם ס"ח ושע"פ הסוד ראוי להיות כן : סעיף יג ועד סוף יא' • עי' ש"ת בשם המח"ב ובשלמי ליבור (דף שו) בשם מאמר מרדכי לחזור ולהתפלל והסכים עמו דלא כהמח"ב וס"ל בפשיטות דחזרו יא' י"ח כלל ע"י ברכה מעין שבע (ע"ד) ושעמא דבמעין ז' לא מזכר של י"ט :

סימן רסז מוספין לקדש בבית הכנסת וכו' • ובתשו' יבין ובעני (סי' קי"ח) דא"ז דאשכ"ץ

הרשב"ן וה"א הרב ז"ל לא היו עוגין חמץ וכן אלו מוכנין ואטפ"כ לא מלא מקום לבבלי ע"ש
 ובפתח הדביר על העיבור ה' מלא בשם ש"ת דמי שאין לו יין לקדש יולא בקידוש
 שבבבב"ג ולא אמרו אין קידוש חב"ס חלל למאן דאפשר לקדש :

סימן רעא סעיף א כשיבט לביתו וכו' . עי' באה"ע דקידוש י"ע הוא דרבנן
 ובמכילתא פ' יתרו מרבה לה מקרא ימים טובים מנין ת"ל הנה מועדי

ד' ועי' בא"ר ובר"י : סעיף ב נשים חייבות וכו' . עי' באה"ע דקטן וכו' ובחשו' ר'
 עקיבא איגר (סי' ז) שלא תאמר עמו הפתחה והסתומה דכיון שמכוננת לאלה בשמיטתה
 ה"כ הוי ברכתה לעולם ברכה לבטלה חלל תאמר טיבא הקידוש בלי פתחה וסתומה
 ומדאורייתא יולאת בזה דאין חיוב מדאורייתא רק להזכיר את יום השבת ולגבי דרבנן
 סמכין דבב"א ב"ש ויולאת בשמיטתה וביותר י"ל דבבב"ג אף אם הוא קטן ממש יכול
 להוליא דאחי דרבנן ומפיק דרבנן ע"ש שהאריך הרבה בענין דאחי חרי דרבנן ומפיק
 חד דרבנן : סעיף ד חבור לטעם כלום וכו' . עי' מ"א בשם הב"ח דאפילו בקיבל
 שבת מצעוד יום חבור לטעם ובחשו' בנין עולם (סי' ז) הניח זה בל"ע בקיבל שבת
 מצע"י בהדלקת נרות וכדומה ואין דעתו לקדש כ"א אחר תפלת ערבית ועד לכו"כ .
 ולענין מעשה אין להקל ומ"מ לענין עשיית מיס אם הוא לאח ודאי דיש להחיר מאחר
 דכמה פוסקים מהירים בשחית מיס ראוי עכ"פ לסמוך עליהם בזה להחיר ואם רוצה
 לקדש ולאכול חובץ חסור לטעם כמו (בסעי' ה) בספק חשיכה ואמרו בואו ונקדש
 ע"ש : סעיף טו נכסף הכוס וכו' . עי' באה"ע וב"ח וששוע דבי"ע ח"ל לחזור רק היין
 והקידוש חבל לא שהחיינו וברכת הסוכה דסגי בלא כוס וכמ"ס לקמן (סי' סו)
 ראו) בהבדלה :

סימן רעב סעיף ו בבבב"ג שיש בהן לחלוחית . עי' בחשו' משכנות יעקב (סי' לו)
 שכל ירא שמים יראה להתבונן כיצד למעט בנתינת מיס והלמוקים

יהיו טובים עד שיסער כבודא ים בהן לחלוחית יין רובע ע"ש : סעיף ח על יין מצושל .
 עי' בחשו' עמודי אור (סימן ו) בשם ס' בהיים במבשלים הלמוקים ומוציאים ע"י זה
 ממנו יין דאין מקדשין עליו דמצושל המזכר הוא שמבשלין אחר שנעשה יין חבל זה
 שמבשלין הלמוקים לא שמעטו שנקרא יין ונשא ונתן בזה הרבה והעלה דלא מלא ראי'
 לחלק בין זה לזה ע"ש : סעיף טו במקום שאין יין וכו' . בחשו' חסד סופר (סימן
 סה) נשאל ציין שלא היתר אלא בהפסד מרובה אם יש למנוע מלקדש ולבדק עליו
 ברכת המזון אלא עוב לקדש על הפס וכו"כ דלאו כל כמיניס להחמיר במליה ואין
 לך הפ"מ גדול מזה :

סימן רעג סעיף ה חבל פירות לא . עי' באה"ע ובחשו' בנין עולם (סימן ח) הניח
 זה בל"ע דאין יולאין רק בסעודת שבת ע"ש :

סימן רעד סעיף א על שתי ככרות . עי' ש"ת בפת הבאש בביבנין בשם זרע
 אחת ובע"ד שבתשו' שותא דינוקא שלו (סימן סה) הוכיח דיוולא י"ח

בפת הבב"כ אף מסעודה ראשונה ושנייה אף אם יאכל פתית מחבילת פרס ויברך
 עליו מעין ג' ובחשו' יוסף אומן (סימן מה) דאין יולאין סעודה א' וב' אם לא קבע
 סעודתו עליו ויברך במ"מ וברכה א' מעין ג' : שם בכרות שלימות . עי' לעיל (סימן
 קסח) במ"א דבשני חלאים יכול להברס בקיסם ויולאין בה ובחשו' חסד סופר (סימן
 מו) אם נשברה לו עוגות כל שבת לכמה שברים דאין לחופקן בכמה קיסמים וכבו דלא
 להוסיף עליה ע"ש ועי' בש"ח לענין אם נחרך ובחשו' בנין עולם (סימן ע) העלה
 דאם הנחרך יכול להיות נאכל ע"י הדחק ודאי דמקרי שלם חבל אם נחרך עד שאין יכול
 לאכול

לאכול אפילו ע"י הדחק כי אם בחטובות מה שאינו חרוך נראה דאין זה בגדר שלם ע"ש :
סימן רעו סעיף ב בהגה להדליק לו נר לסעודת שבת וכו' . עי' בחשו' צנין עולם
 (סימן יב) שחכם אחד חתר למלא היתר בזהמ"ד בימות החורף בלילי
 שבתות הארוכים ללוות לא"י להדליק נר בשביל תלמוד תורה דרבים וסתר כל דבריו
 ואדרבה הביא ראיות להיפוך שאין שום היתר ע"ש : סעיף ג בהגה ליעול נר דלוק
 וכו' . עי' מ"א ובחשו' מהר"ם מרומנצ'ארג אחרונים (סימן ז) דמ"מ אסור לומר לו
 לעלול דרך חין דיכיל לבא לידי ביצוי ואין לד היתר לישראל ומש"ז פסק בשמיני עלות
 שחל בשבת ושכחו הנשים והדליקו הנרות בבית דאין לעלול הנרות עי' ח"י לסוכה
 דרך חוץ . ומבואר שם דרך בשמיני אסור דמלות סוכה היא דרבנן ואין דוחין דרבנן
 מפני דרבנן אבל בשבטת ימי החג יש מקום להחיר דפסיק ריבא דלא ניחא ליה שרי
 במקום מלוא ע"ש באריכות הרבה :

סימן רעט סעיף ב נר זה שאמרנו וכו' . ובחשו' אהלי יעקב (סימן ק"ג) שכתיר
 לעלול הנר שבה צו ציוס לפי שפוגעים בו המחפלים ויטפוף עליהם
 שארית השמן ויענפס דטיפת רוב הפוסקים להחיר לצורך מקומו ואפילו להאוסרים
 י"ל דשעת הדחק שא"י והיוק רבים כשעה"ח דמי ע"ש :

סימן רפא בהגה מחזיקין אותו . עי' ש"ח בשם מכתב לדוד ובע"ד שכתבו' שוחא
 דינקא שלו (סימן סב) נשאל ע"י וקשיב דשכ ואל תעשה עדיף כי מקומו
 קודם ברכת ישתבח ולא אח"כ והביא שח"כ ראה דברי המ"ל הג"ל ואם קבלה היא נקבל:
סימן רפב סעיף א ואם רצה להוסיף מוסיף . בחשו' עולת שמואל (ס' כו) בשני
 אחים שיש להם יא"ל ואין הסגן רואה ליתן גורל לכל אחד דאם יתן
 לשניהם לא יסאר לו שום זכות אין ביכולת בעל הסגן לדחות את אחד מהם ונסתחפה
 שדכו וכן כתב בחשו' נחלת שבעה (סימן לח) ויותר טוב להוסיף בעולין כדי למעט
 במחלוקת . עוד כתב שם על מ"ש הע"ז דבשבת שיש בו ב' פרשיות מחזיקין ב' פרשיות
 להעולה רביעי והביא דנעלם ממנו סוף דברי הלבוש דיש לחבר הפרשיות באמלע הקרואים
 כפי מה שמוסיפין ודעבד כמר עבד ודעבד כמ"ע ע"ש : סעיף ב בהגה ויש אוסרים
 וכו' . כתב בחשו' נב"י מה"ח (סימן עו) בקהילה שנהגו דאחר גמר התפלה פורשים
 איזה יחידים שהיו שם בשעת קריאת החזרה וקורים פעם שנית שאין לבטל המנהג אפי'
 לסרמ"א דדוקא הכא דהוי קורא למפרע משא"כ כשקורין כל הסדרה ע"ש : סעיף ג למנין
 ז' וכו' . עי' באה"ע בשם הכנה"ג ובחשו' פנים מאירות ח"ב (סימן נד) דדעבד אם
 קראו לקטן בן י"א שנה שלישי ולא הרגישו בזה עד שעלה וביך יש לסמוך על הר"מ
 דעולה למנין שלשה ג"כ הביאו הקובץ על הרמב"ם כל תפלה (פ' י"ב) : סעיף ד בהגה
 וקטן יכול לקרות צפ' המוספין וכו' . ובחשו' יכין ובעז' (ס' פ"ז) דאין לקטן לקרות
 בספר אחד לבדו שהוא חובת היום ע"ש : שם ח' או ג' . עי' באה"ע ובחשו' פרי הארץ
 (ס' ו) קהל ח' שסבדר כי מעות ומסעי מחוברים וקראו ג' גברי צפ' מעות וד'
 צפ' מסעי ואחר לאחם מזהכ"נ נודע להם שאינם מחוברות ח"ל לחזור דעיקר חקקה
 היתה שיקראו בחזרה ז' גברי באיזה מקום שיהיה ע"ש ובע"ד בשם דבר משה אם
 שבחו וקראו פ' ויקהל בלבד ויהיה להם לקרוא גם פ' פקודי וקראו בשבת הבאה פקודי
 זפ' ויקרא ועי' במ"א לעיל (ס' קלה) בשם רמ"מ דזה אין נכון לעשות בשני ספרים :
 סעיף ח בהגה לא יפטיר מי שעלה כבר . וכתב בחשו' לב שלמה (ס' ד) דאם אחד
 קא מפטיר וקראוהו באמלע הקריאה במנין שבעה יכול לעלות למפטיר כיון שכבר קא
 מיהו ציוס שמוציאין שני ספרים אז לא יעלה המושלים דהיינו האחרון שבספר הראשון

אורה פתחי תשובה חיים לר

גם למפטר משום פגמו של ראשון אפילו במקום שלריך חבל אחד מהאמצעים יכול להפטר לניכא חשש פגם כיון שרוחין שקראו אחריו :

סימן רפד סעיף א בנביא . עי' באש"ט לענין הפטירה הכדפסין ובחשו' כחב סופר (סימן נא) דהיינו אפילו שאין נדפסין כדינא בקרי ובתיב שכתוב הקרי בפנים ובכתיב הליג למטה בגליון חף שאין לעשות ק' לכתחילה ע"ש ועי' מ"ש עוד בסמוך : סעיף ה בהגה ושנים לא יאמרו הפטרה וכו' . עי' מ"א ובחשו' יכין וזעז (סי' כו) דהמשפיר יכילין הקהל לקרות עמו הפטרה . ובחשו' חסם סופר (סי' סח) נשאל אודות הסמוכים המשמיעים קולם בשעת הפטרה והשיב כי כך דכבא בשו"ע דשנים לא יאמרו משום דתרי קלא לא משמעני בשם הריב"ש ומגמרא דמגילה הוא טעות דתרי מילי ניכרו דק' דריב"ש דשנים לא יאמרו אין הכוונה בבת אחת אלא שלא יהא ראובן קורא חלי הפטרה ושמעון החלי השניה וזה דתרי קלא לא משמעני הוא ענין אחר מגמרא דמגילה . מיכא בזה אין קפידא לדין דזו דוקא בימי הש"ס שהיה ההפטרה מספר מדוקדק ומוזילין לשאנו בקי חבל הקוראין בחומשין הכדפסין דינו כמו בעל פה שאין מוזילין לאינו בקי אין נפ"מ מה שאין שימטין ע"ש : סעיף ז בהגה נשמח המחים . כחב בחשו' בנין עולם בחלק י"ד (סי' סב) דגם הן בעצמו יכול להזכיר נשמח אביו בשבת ואי משום לער מאי נפ"מ אם לזכ"ל לא להזכיר או שמזכיר בעצמו ואדרבה יותר טוב דברא מזכא אבא ע"ש :

סימן רפה סעיף ב בפירוש רש"י וכו' . עי' חשו' בית יעקב (סי' קלו) דבפסוק שרש"י אינו מפרש עליו פלוס אינו יולא בו כמו בפסוק שאין עליו תרגום לזריך לקרות בעברי ג"פ ע"ש : סעיף ה יכול לקרות וכו' . עי' ט"ז ומ"א ובחשו' מהרי" מבדנא (סי' ק"ג) ששמע בשם מהרי" וז"ל דהשומע מש"ך קה"ל דאינו יולא בזה י"ח מקריאת פעם אחד מקרא ולריך לקרוא מחדש שמו"ת ע"ש ובחשו' בית יעקב (סי' קלו) מבואר דיואל בזה ע"ש :

סימן רפו סעיף א בהגה קודם חפלה שחרית ילא . עי' בחשו' בחר יאחק (סי' כ) במי שאיחר לבוא לבכ"ז ומלא ליבור מחפלין מוסף ולא החפלה עדיין שחרית . דאם לא ימלא אחר זה להחפלה בליבור יחפלה עכשיו מוסף עמכם ואח"כ יחפלה שחרית ודוקא בשבת וי"ט שגם בשחרית מחפלה רק ז' ברכות חקן בימות החול כמו בר"ח וחוס"מ עדיין יש לדון כיון דבשחרית מחפלה י"ח שלימות ובמוסף רק ז' ברכות אפשר שמחמת זה מקרי חפלה שחרית בשם מקודש נגד מוסף ושחרית קודם ע"ש : סעיף ב בהגה חחר הס"ך החפלה . בס' בני יודא מה שחזר הס"ך בקדושה ומנגן קדוש וכו' באריכות ובפרט ב"ט אין בזה קפידא כלל וכן פסק להיתר בדברי יו"ב (סי' יג) ובלבד שלא יהא זה סביב לשיחא בעל (ע"ד) : סעיף ג אפילו פת מועט וכו' . כחב בחשו' חסם סופר (סי' סט) בעיר הגבול להחפלה שחרית בהשכחה ולאחפס שנית לחפלה מוסף כדי שלא יעברו זמן ק"ש ובאם יקרה ברית מילה בשבת זריזים למולו אחר שחרית וסועדים מיד סעודה כבדית קודם מוסף שאין למחות בידם שאינם סועדים אלא מאכלי חלב חפ"פ שמזכרים בהמ"ז מ"מ אינם שותים יין ואינו אלא סעודה עראי ע"ש : סעיף ד לריך להחפלה של מנחה תחלה . עי' באש"ט בשם המ"א והל"ח כחב עליו הגם שדבריו דברי טעם הם מ"מ נעלם ממנו הירושלמי ע"ש ובספר קובץ על הרמב"ם הל' חפלה (פ"ג) מיישב קושיות שדברי המ"א נכונים ופינה בל"ע ע"ש :

סימן רפח סעיף ד ולריך להחפלה ביום ראשון וכו' . עי' באש"ט וש"ת ובחשו' אגורא באהרן (דף ו) דעמו דחפלה ח' עולה לכאן ולכאן ודלא כהמ"א

בשם

בית

בשם כמ"צ ע"ש ובחש' בואל ומשיב (סימן רכ) צמי בחלם פעם א' צליל ש"ק והחענה ביום ש"ק ולא היה יכול למיחז חענית לחעניתו כי חלם הוא ובשנת בניה חלם ג"כ והחענה פ"ג דמסיק דחענה שני חעניות . ובחש' בית דוד (סי' קיב) נסחפק בזה אי סני בחענית א' וכחז עליו כד"ע דלא ידע על מה אדני הספק הכעצמו דדבר פשוט דלרץ שתי כפרות על שני חמאים שהחענה שתי שבתות בן נראה להלכה חבל למעשה כנר הורה זקן דלי בל' ; סעיף ה שקורא בחורה . בחש' מגן באול (סי' ס) כשרואה שהש"ץ קורא מלדד להקל דכבו דלא להסכיף עלה (ע"ד הל' חענית) : סעיף י על חולים המסוכנים וכו' . בחש' חזקת רובל (סי' יא יב) צהולה השולח להחזק צנכ"ל בשבת ורשאי הש"ץ לעשות לו מי שצריך אפילו שאינו מסוכן ולהחפיל על רפואתו דאילו מעורר אער ובכי וע"ש עוד (סי' יג ויד) מהלוקה בזה :

סימן רפח סעיף א לשחות מים צבוקר וכו' . כחז בחש' פרי הארץ (סי' ח) דהרעז והאמא שמוחרים לאכול קודם החפלה לרץ לקדש בחיליה דדוקא לשחות מים שרי שלא נחייב בקידוש משום דאין קידוש אלא במקום סעודה ולצריא אסור לאכול קודם החפלה אמנם כג"ד שמוחר לאכול לחם ג"כ דכיוי כחולים חייב לקדש ג"כ קודם חפלתו ע"ש ולי ל"ע בזה כי כמו דצריא פטור מקידוש משום דאסור לו לאכול בן לחולה . שלא האריך לין אסור לשחות יין מכוס של קידוש כמ"ש לעיל (סי' פט) דלא ניתר אלא מים דלא שייך בהו גאוח . ולענין אם אחר שכבר החפלה יכול לשחות מהכוס הוא מחלוקת לעיל (סי' רעא) ועכ"פ נראה דאם יש אחר שהחפלה מוטב שיוצאו בקידוש ובע"ד בשם אגרות הרמ"א דמפשיט פשיט ליה דהטועם בין יוצר למוכף בלא קידוש יאי ויאי ומציא שם דבכל ארץ ישראל טהגין לטעום קודם מוסף בלא קידוש ורק סעודה אסור ומאן דבעי להחמיר ולקדש אילו אלא הדיוטות ע"ש חבל המנהג פשוט דאין טועמין קודם מוסף בלא קידוש ואין לשנות :

סימן רצב סעיף א שלשה אנשים . עי' באה"ט ובחש' בית דינו של שלמה (סי' א ב ג) במקום שנכחו לומר במנחה בשבת אחר קריאת התורה מוזמר שיר ליום השבת ואומרים קדים אחר המזמור אין לבטל מנהגם ובגם מהר"ם גאלאנטי מסכים לזה (ע"ד סי"ג) :

סימן רצד סעיף א ואם טעם קודם שהבדיל וכו' . ובחידושי רשב"א בצרכות חשב דה"ה אם טעם מלאכה קודם הבדלה ובקובץ על הרמב"ם הל' חפלה (פ"י) מדלא הזכירוהו הפוסקים משמע דלא ס"ל וזה יש לסמוך על הרמב"ם שהשמיט כן דינא ע"ש ולע"ד יש לתח קלח טעם לזה דמלאכה לא שייך לחפלה דיכול לומר המבדיל בלא צרכה ולעשות מלאכה כלקמן (סי' רל"ט) משא"כ באכילה :

סימן רצה בהגה לומר וכו' . כחז בחש' חסם סופר (סי' ס"י) על פזמון המבדיל בן קודם לחול לא ניתקן למוצאי שבת אלא למוצאי יום כיפור כנראה שכל ענינים וחרחוים מחפלה על כפרת עונות אעפ"כ אמרם בכל מוצאי ש"ק ע"ש :

סימן רצו סעיף א סדר הבדלה יין וכו' . כחז בחש' חיים באל ח"א (סי' עד) מי שצריך כל צרכות הבדלה על יין ומלא בזהו חומץ מהבצרה דכגי לחזור ברכת היין והמבדיל בלבד אך ברכת הבשמים א"ל לחזור (ע"ד) :

סימן רצח סעיף א מנך על כנר וכו' . עי' ב"י לקמן (סי' תרל"ג) דאין לקרות לאור כנר קודם הצרכה וכן בע"ד בשם נחפה צכסף וחשו' נאמן שמואל ועי' ש"ת לקמן (סי' תרל"ג) ובט"ז (סי' תקנ"ו) . סעיף ב על אבוקה עי' מ"א ס"ק

אורח פתחי תשובה חיים לה

(ס"ק ד) ואנכי מסתפקינא יותר דאי מודלק בבית נר אחרת להאיר אין להדליק כלל חבוקה בשביל הבדלה דלא לא הודלק בשביל להאיר רק לשם מלוא הבדלה והוי כנר בית הכנסת דמבואר בהמ"ק (ס"ט' יא) דאין מברכין עליו אבל לא נמלא זה בפוסקים וגם בירושלמי ברכות (פ"ח) משמע דאף מה שדולק לשם הבדלה כבר כמה דקאמר כיון שהדליק להבדלה לא חיישין שיכבה ע"ש : סעיף ד עד שיאוחזו לאורו . עי' בהס"ט ס"ק ה ובחשו' מלכות יששכר (ס' יז) אם בירך על הנר קודם שיאוחזו לאורו או שאינו עשוי להאיר וכדומה לריך לחזור ולברך אך אם בירך על הנר שלא שבת אינו חוזר ומברך ובת"ש הרמ"א (ס' רנז) בענין בשמים ודלא כהמ"ק מלך (ע"ד) :

סימן רצ"ט סעיף ו שכת ולא הבדיל וכו' . כתב בחשו' חתם סופר (ס' יז) דהיינו דוקא שכת אבל לא במזיד ובאני הבדלה מקידוש דמבואר לעיל דאפילו במזיד מקדש דהבדלה לא שייך אלא ברגע פרידת שבת מהחול ואח"כ אינו אלא תשלומין ובמזיד ליכא תשלומין ע"ש : שם עד סוף יום ג' . עי' לקמן בש"ת (ס' חג) מה דינו ב"ע : סעיף י בלא ברכה . עי' מ"ש לעיל ס' רנז : בהגה נחפשת המנהג להקל שמדליקין וכו' . עי' בחשו' יכין ובוטו ח"ב (ס' יא) שמלמד זכות שמדליקין בבית הכנסת קודם הבדלה לפי שהוא לצורך הבדלה לבדך בורה מאורי האש ע"ש :

סימן שא סעיף טז בהגה ויש מחמירין . עי' בהס"ט ובחשו' בני יסודס (ס' מג) אוסר אם לא שעשה באופן שלא יכול לשמוע והרדב"ז ח"ג (ס' תיא) דאסור ללכת במין מנעל של עץ אף למצוי שאינו משובר כי העור שנתקן ברחשו כמה פעמים נשמט ושיב אינו יכול לנועלו ואחי לחתוי' (ע"ד) משמע דביכול לנועלו לא גזרינן : סעיף כח שלא ינגף ברגלו וגם הוא מרפא . עי' בהס"ט ובח"י אדם (כלל נ) הביא כמה דעות דמותר ללכת לבגן שלא ינגף אבל דבר חשוב כמו פאטנ"ל"א אסור לכו"ע דאינו בעיל לגבי מכה וכו' משא וע"ש בנ"א : סעיף לו שהם שתי תגורות וכו' . ובח"י אדם (כלל נ) דפאטנ"ל"ע ע"ג תגורה אסור לכו"ע דניכר דנתפוזין רק להיילא ואפילו בלא ע"ג תגורה אין ללכת בו רק בדרך שיולאין בו בחול וע"ש בנ"א : סעיף ס משום אכל . עי' ש"ת בשם הכ"ז בנשיאת פאראשא"ל ומ"ש לקמן (ס' שטו) מזה : סעיף סב מכניסין זוג זוג וכו' . עי' בחשו' באר יצחק (ס' נז) אם מלא תפלן דר"ת אין להקל להכניסין זוג זוג כיון דהעיקר כרש"י דאין כסירין לא הוי חכשיט אף למי שרגיל להניחן ע"ש :

סימן שב סעיף א בהגה מותר להסיר הכותות וכו' . עי' בגמרת אדם (כלל מד) שהניח בל"ע בבגד בחיר :

סימן שה סעיף יד שקושר ידו אחת עם רגלה וכו' . ובח"י אדם (כלל נ) בסוסים שרועים אחת מותר לקשור ב' רגליו יחד כדי שלא יוכל לברוח דכל מה שעושה לשמירה הוי כמו מלבוש רק שלא יקשור יד ורגל וכן בתרגומים מותר לקשור רגלים שלא תוכל לברוח ע"ש ועי' בגמרא (דף נד) ול"ע : סעיף כ והחלב אסור בו ביום . בחשו' זרע אמת (ס' מה) מותר לחלוב ע"י א"י עז בשבת לחלוב חולי האמ"א שאין כרושאים לשהותו תיקף וסמוך לחליבתו מהעז (ע"ד) :

סימן שז סעיף א תפליך אסורים וכו' . בחשו' ר' עקיבא איגר בכתביו (ס' קנט) נסתפק בעושה קנין בע"ש על הנאי חי מותר לקיים התנאי בשבת דהוי כעושה מעשה הקנין בשבת הכיאלו נכדו בחשו' כתב סופר (ס' מז) ומסיק בעלמנו דאפי' לעשות הקנין בע"ש שיחול מאליו בשבת אסור וכ"ש לעשות קנין ע"מ שיקיים התנאי שאסור לקיים התנאי בשבת ע"ש באריכות ובחשו' שאלת שמואל (ס' כז) מחלק אם

אמר צ"ש בחגלי מעכשיו מותר לקיים החגלי בשבת דהל המכר למשרע מע"ש חבל
 אם אמר באם בסחם דנגמר הקנין בשעת קיום החגלי אסור לקיים החגלי בשבת לקיים
 המכירה וגם פשיטא דהוי כענין ממלוא חפצין ע"ש ולפי"ז נראה הא דבמעכשיו מותר
 הוא דוקא בדלא מנכר מילתא דב"ז אסור משום ממלוא חפצין ועי' מ"ש בסמוך :
 שם שמעתיין נכסיו וכו' . עי' באה"ט ובנשמת אדם (כלל ס) שהשיג על המ"א דלעייין
 במכסיו הוא עשיית נרכיו ממנו ואסור אפילו בחינו ניכר ורק למחשיך על התחום דרק
 מחזק עצמו בעיני ניכר ע"ש : סעיף ו חפצי שמים וכו' . עי' מ"א (ס"ק עו) ובתשו'
 כחב סופר (ס' נט) באחד שהיה לו פרה שלא ביכרה ונראה בשבת סימנים כי חקריב
 ללדת להחיר מבירה לא"י בשבת ע"י משיכה שהא"י עושה בעצמו הקנין משום מלוא
 ע"ש : בהגה לפסוק לדקה . עי' מ"א ובתשו' שאלת יעב"ץ (ס' קס"א) דחינו מספיק
 כל ע"ש האחרונים לקיום המנהג מה שפוסקים לחזנים בשביל אחרת מי שבידך דלגורך
 הדיוט הוא וגם המתחסדים להניח משכן לא מהני ואדרבה גרע דלא שרי משכן כ"א
 לדבר מלוא ויש לחסור ואפילו הם עניים שהרי שגרים הם נוטלין בעד שמנגנים ע"ש
 ובבד"ט בשם כ"י ר' עזריה דיינא ח"א (ס' כ"א) בענין מכירת המלוא שהחיר מעטמא
 דעיקר החיסור שמה יחזק חזק לזה כי אין שום אדם זוכה בו רק לאור בית
 הכנסת יתנו ואין אדם חוטא ולא לו ולל"ע דהא גם אין מקדישין משום דדמי למקח
 וממכר לקמן (ס' בלט) : סעיף ז מדידה של מלוא וכו' . עי' בתשו' מהר"י מברונא
 (ס' מו) ובית יוסף ח"א (ס' כט) ובבאחיו לקמן (ס' בלט) :

סימן שז סעיף א שלא יהא דיבורך של שבת וכו' . עי' באה"ט בשם הב"ח ובב"ח
 שם כחב דבמקום פסידא מותר לדבר נרכיו ובנשמת אדם (כלל ס"א)
 כחב ש"ע להחיר רק בענין שאלתו של הב"ח שהוא כמיל מידם פשיטא דיש להחיר
 ע"ש : סעיף ב אפילו לומר לו קודם השבת וכו' . עי' בש"ת : קמן (ס' תקיד) דבתשו'
 שב יעקב (ס' עו) למד זכות על מנהג איזה מקומות שה"י מושכר לכל השנה לבא
 בליל ש"ק אחר חפלה ערבית לכבוד נרות כה"כ ועיב ללוות להא"י בדרך סתור דהיינו
 לומר שאם יבוא לכבוד לא יפסיד ועי' בספר קובץ על הרמב"ם (פ"ו) דיותר עיב
 להעמיד נרות קטנות ודקות והשמש ימחין מעט בבהכ"ל עד שיכבה כמו שעושין בק"ק
 פראג ע"ש ובב"ד בשם תשו' זרע אמת ח"א (ס' ל"ה) עיר א' שיש כפר סמוך
 לה שיום השוק לעולם בשבת מותר למסור דגנו לא"י בחול לקבל פתק השררה להוציא
 מאוחו כפר ביום השוק חוץ למדינה כיון דא"א לעשות כן רק בשבת : סעיף ה אלא
 משום שבות וכו' . עי' בתשו' באר יצחק (ס' יד) דבמלאכה דאורייתא לא מהני לשם
 א"י לעשות ביחד אף דקיי"ל בשנים שעשו וזה יכול וז"י פטור ע"ש :

סימן שח סעיף ה כלי שמלאכתו לאיסור וכו' ע"י ככר וחיטוק . פ"ה הו"ל
 דיש לו היתר לגורך גופו ומקומו חבל לא אכנים וכי"צ ובתשו' ר' עקיבא
 איגר (ס' כב) נסתפק בסנין של מילה אחר המילה אי מותר ע"י ככר וחיטוק אי דינו
 כמו אכנים דאין לו היתר כלל כמ"ש לעיל (סעי' א) דהוי מוקאס מחמת חסרון כיס
 או אפשר דשרי דיש לו היתר לגורך מילה . וכ"ז לעטל האומל ע"י דבר שמועד לעטל
 חבל לשומו בחיק המיוחד לסנין ולעטלו ע"י בחיק זה לא נ"ל דהא גם החיק עצמו
 מוקאס דהוי בסיס לדבר האסור ואף להפוסקים דאם אינו מניח ע"ד שיסאד שם כל
 השבת לא מקרי בסיס י"ל דוקא כשאינו מניח לכל השבת רק לזמן מה חבל בזה
 דדעתו לחזור אחר המילה לשומו בחיק מקרי מניח לכל השבת ע"ש : סעיף ז שאין בו
 טייכות כלי וכו' . עי' מ"א בשם בנו של הרשב"ץ ובתשו' אדרת אליהו קובו (ס' א)

ג"כ

ג"כ כתב על המנהג דאין בדבר איכור לא מלך טילטול השטות ולא מלך המקדים בשבץ וי"ט הביאו הע"ד ועי' מ"ש עוד בסמוך (סעי' כ) : סעיף ב' אם חשב עליהם מצד יום וכו' . בחשו' יבין ובוטז ח"כ (סי' קד) למד מזה במטבע שחשב עליו מערב שנת מותר לטלטלו ע"ש ואזיל לשיטתו כס' (סי' ו) שמחיר גם כן נגר של שטות שחשב עליו בע"ש כמ"ש המ"א בשמו (ס"ק יח) ע"ש שהשיג עליו . וגם במטבע מפורש לעיל (סי' בג) גבי פורפת דמטבע גרע מאכן דלא מהני מחשבה אפילו בדבר הראוי עד שיטעה מעשה ע"ש : סעיף לפי אסור לטלטל וכו' ועוף . ובחשו' חתם סופר (סי' ק) מי שגנע בקן ואם יושבת על הבנים ביום ש"ק מוטב שלא ליטול הבנים ולא ישלח האם ע"ש : סעיף מא שלא חגררהו . עי' מ"א דאפילו בכרמלית אסור ובחשו' ר' עקיבא איגר (סי' כח) הביא מדברי הפרי חביאה שדחה להמ"א כיון דברס"ר פטור אבל אסור ממילא בכרמית כיו גזירה לגזירה והעלה בדרך הכרעה דבגדול יש לדון להקל אף ברישא ממש בכרמלית דחי נושא את עצמו אבל בחינוק זוטא שלא הגיע לטול אחת ומניח אחת לא אמרינן דנושא את עצמו ואסור בכרמלית . אבל לאשר בכלל מוטב שיבי' כוגנים כאשר בודאי לא ישמעו לנו בזה שחיקתינו יפה אבל להנמיטם השומעים ובאים לשאול ראוי להורות להם דאסור וכו' בעלמא אבל למול הקטן פשיטא דאסור כיון דמחזירין החינוק לאמו כיון כדפוח ממש בודאי גם בכרמלית אסור ע"ש ובחשו' בגין ליון (סי' כ) אסור לשאת החינוק לכרמלית רק מוטב שיבי' שוגגין ע"ש וגררש דאפילו לפי הכרעת רעק"א אין להקל חלל בכרמלית ממש אבל ברס"ר רחב ט"ז אמה דרוב הפוסקים ס"ל דלא בעינן ס"ר בוקעין בו והוי רס"ר גם לדין אין להקל . גם מה שמחלק בין הגיע לטול אחת וכו' לא מנינו זה אלא לענין גזירה דבהגיע לטול אחת וכו' נקרא מסבך ברגליו ובלא הגיע נקרא אמו גוררחה אבל לענין נושא את עצמו מנין לנו לחלק ובע"ד בשם ילחק ירנן שמשך הפז של עירוב שמוחר להביא החינוק למול ע"י ח"י וחסר חסירה להחיר גם ע"י ישראל : סעיף גא שמורה על השטות וכו' . עי' ש"ת ובחשו' יוסף אומן (סי' עז) שבזמנינו פשטה הסוראה להקל ובפרי האדמה ח"ד (דף ד) מחיר עלטולו שרוב בני אדם חולין אותו לטוי וחכש"ט ובחשו' אהלי יעקב (סי' קד) סחיר לשלול לזורך מניה אף במקום שנהגו לאסור עלטולו (ע"ד) :

סימן שט סעיף ד' כדי שיטלם בשבת מותר . ובחש' ר' עקיבא איגר (סי' כב) דהיינו דוקא כשמניח רק לזמן מה אבל אם בדעתו ליטול לתשמישו ולהזור אח"כ למקומו מקרי בסיס והבאחיו לעיל (סי' שח) :

סימן שיב סעיף א' בהגה מכרמלית לרס"י נמי שרי וכו' . וכן מקיל בחיי אדם (כלל נה) באם השכח ולא הכין בע"ש או במקום שאף שיכין יקחוהו אחרים ובלבד שלא יולא מרשות היחיד אפילו לרשות הרבים בלע דאפשר דהוי דאורייתא ע"ש :

סימן שיג סעיף א' והוא שיתביב עליו מערב שבת וכו' . ובחיי אדם (כלל נט) הא דבעינן דעתו מע"ש היינו דוקא בדבר שדרך לבטלו שם אבל דבר שאין דרך לבטלו לעולם אלא לפי ששם כגון בגד וכי"כ מותר לבחוס בו אפילו לא היה דעתו עליו מע"ש ע"ש :

סימן שיד סעיף א' יכול לשבסר וכו' . שיטת רס"י דאין במקלקל שום איסור אפילו דרבנן וסר"ן חלק עליו דפטור אבל אסור ובספר לחם שמים על משניות כתב דאפשר שאסור מה"ת אלא שאין חייבין עליו כמו חלי שיעור ועי' בקובץ על הרמב"ם ס"ט (פ"א) : שם מתקן מנה . כתב בחשו' חתם סופר (סי' עא) דהקוין

דחקון לצורך של מיהל חייב חטאת משים מכס בפעים ומכ"ס להסיברים דגס בכלי
 שיין בנין חייב נמי משום בונה ע"ש ועי' מ"ס לקמן (סי' סמ): בהגה ודוקא שכולאו
 וכו'. עי' מ"א ובתשו' באר יתחק (סי' עו) שהאריך ומסיק שדברי התס"ד ברה"ס
 ויש להקל בדרכן בפסיק רישא דניחא ליה וכש"כ היכא דלא ניחא ליה ע"ש בהשמועות:
 סעיף ו חוממות שבכלים וכו'. ובשלמי לבור קורע אדם את העור שט"פ חזית של
 יין ובלבד שלא יחזין לעשות זניק דהיינו מרוב (ט"ד) ועי' מ"ס לקמן (סי' תקיט)
 בשם הס"ח דגס בנייר אסיר אף ביו"ע: שם אבל פותחת וכו'. עי' ש"ת בשם זרע
 אמת ובתשו' בית יודא במנהגי הרגיל (דף קי) הורה למעשה שנאבד המפתח של היכל
 להביא ח"י לשגר הפותחת כיון דמקלקל הוא ובנות דשבות במקום מלוה לא גזרו רבנן:

סימן שמו סעיף י טלית כפולה וכו'. בתשו' יב"י מ"ס (סי' ל) בנשיאת
 פארהסאל שאין לו שום היתר מכוס עשיית חלל ולריך למחות ובתשו'
 חתם סופר (סי' עב) ירד להליל ולא הליל כחב דודאי לאו משנת חסידים היא אבל
 אין להרעים העולם ע"ז והוכיח מירושלמי דאין איסור משום בנין חלל במניע לקרקע
 ומחיר לפותחם ע"י ח"י ע"ש וכבר כתבתי בחיבורי חוספות ירושלים דהתם הוא בבנין
 וכאן מכוס חלל ע"ש ועיד גפרלס מזה פירלס שטישין אותו אף במקומות שאסור
 ללאת במשא מלד מחוסר חיקון המבואות:

סימן שמו סעיף א לפיר דרור וכו'. ובת"י אדם (כלל ל) דלפור שנגס לבית
 דרך חלון הפתוח אסור לבגור בחון או להסוס החור ובזמן הקור שיש
 צער לינה או צער אחר מותר לעול אם אין כונתו רק להליל מן הקור אבל בשאר
 חיה ועוף דשיין בו לידה דאירייתא אסור אע"פ שאינו מכין כלל דהוי פ"ר וע"ש בג"ח:
 סעיף יב בהנה וי"א דאסור לנוד וכו'. עי' באה"ט בשם הס"ב ובעל אורות (דף סא)
 מסיד אף באינס רגילה הקדנולת בחוך הבית לדחותה ולהגביסה בבית דדיתוי בבית
 אפילו מרס"ר לא הוי לידה ודלא כהס"ב (ט"ד) ובת"י אדם (כלל ל) מהמיר באינס
 רגילה בבית ולא תחזור עוד לבית אסור לנודה בלילה מן הבית אפילו ע"י ח"י ובכבר
 הורגלו בבית מחלק בין אותן שאין עשיין להשאט מהחת יד אדם ונוח לחיפסם מותר
 לדחותם ואם אינו יח לחופסם שמשמעין מיד כהאדם ולריך לרדוף אחריהם אסור לנודן
 ומותר לומר גח"י שילודס וגם מותר לעמוד בפניהם שלא תברח כדי שממילא תחזור
 לבית ודוקא באלו שכבר הורגלו בבית וגם מותר לדחין לבית גדול שאינו יכול להשיגה
 בשחיה ח"י דאין כאן לידה דאורייתא ע"ש:

סימן שיז סעיף א קשר של קיימא וכו'. כתב הת"י אדם (כלל כז) אוכלי בהמה
 מותר לקשיר בהן דלא שיין בהו קשר של קיימא ודוקא בגמי לח וכיוצא
 בו דכשיתיבש תנתק חלל קש וכו"ב וכן בעלין של לולבין דלא מיתנתק דינו כתבן:

סימן שיח סעיף א בהנה אחד משאר מלאכות ובת"י אדם (כלל ט) ודוקא בדבר
 שנעשה מעשה בנוף הדבר שנשחטה מכמות שהיה כמבשל וכיוצא בו
 חלל המוליא מרבות לרשות שלא נשחטה בדבר מכמות שהיה אם בשוגג מותר אפילו לו
 חש' בו ביום ומ"מ יש להחמיר בכל איסור תורה כמו במבשל ואם עשה מלאכה דרבנן
 אם בשוגג מותר אפילו בו ביום ע"ש בג"ח: בשו"ע אסור לו וכו'. עי' במ"א דר"ל
 דגם למי שנחבשל בשבילו ובתשו' כתב סופר (סי' נ) בפונדק ישראל (עראקטער) מבשל
 בכל שבת עבור אוכלי שולחנו דלא תליא בשוגג או מזיד דמבשל חלל תליא במזיד וראון
 דמי שנחבשל בשבילו ומ"מ נקטו האחרונים לעיקר כמ"ס הס"א בסוף דבריו דלמי
 שנחבשל

שנחשב בשבילו מותר. אמנם כ"ז דוקא במי שנחשב במקרה אבל בפונדק שנחשב בקביעות מדי שבת בשבתו ודאי אסור למי שנחשב בדעתו ורלוגו ועוד אפילו למי שלא נחשב בשבילו כלל אין ליקח ממנו משום לפני עור לת"מ ומשום מסייע ידי עוברי עבירה. עוד שם לענין התערוכות מותר התערוכות חד בחרי ואפילו לכתחלה מותר לערב כיון דאינו אסור רק משום קנסא כמו בחמץ אחר הפסח ומ"מ לא סמך לבו להקל אבל לענין פליטת הכלים יש להקל אפילו למחשבל עצמו דהא לא נהנה במה שבישל בשבת ע"ש: שם למוצאי שבת מיד. עי' מ"א לענין התערוכות ובמלכות ישפכר (סי' ה) אם בישל ונתערב לא מקרי דבר שיש לו מחירין אבל אם כבר נתן במתנה לאחרים ואח"כ נתערב הוי דבר שיל"מ ואז אפילו לדידיה נמי אסור בו ביום (ע"ד) וע"ש בהד"ט: סעיף ב בהגה בישל ע"י ח"י וכו'. בע"ד בשם נחפה בבבא ח"י ששבל לצורך ישראל בריא משקה הקאוויו ושחאו ישראל חולה שאין בו סכנה ונשתייר לו ממנו אסור לו לשתות המותר שכיון שנחפא נחפא ואם מתחלה נעשה ע"ג לצורך חולה והבדיל מותר לו ואם ישראל בישל לצורך חולה והבדיל ח"פ שחרב בית יעקב החיר כיון שבישל בסיחור מ"מ דעת המחבר בלתי הכרע ואין ולאו ורפיא בדידיה ועי' בהד"ט עוד במה חלוקי דיעות בע"ז: סעיף ג בחולדות החמה וכו'. כתב בתשו' שער הזקנים ח"ב בית מלוא (דף פו) בד"ה עוד בשם הלקט דבאש המחמה ע"י הזבוכים שמחטגל גילוף השמש ונעצר בו הוא חולדות החמה והוא דרבנן ע"ש: סעיף ד בשו"ע דבר שנחשב לבד וכו'. עי' מ"א (ס"ק יז) ובתשו' אורח לנדיק (כ"ו ו) הכריע הא דיש ללית אחר ביבול הוא דוקא במונח בפ"ע אלל האש בלא קדרה אבל בקדרה מותר אפילו בלא רועב דשם ביבול חד הוא וזוהי דן בלית אחר ללית דמותר מ"מ בעיין דוקא שתהא ללית שניה כללית ראשונה אך אם שינוי ביניהם כגון פרוסת פת אפויס להניחה במקום שהיד סולדת לעשותה להם נקודים דאסור לפי שדרך הא' הוא בדרך אפיה והשני אינו בדרך חפיה ועוד אפילו בשיניהם דרך אפיה אסור שנהנה ממלאכת שבת בטעם חדש כמ"ש הס"ז (ס"ק יז) במלעמק ויפה לו ע"ש: סעיף ד בהגה אם מלעמק ויפה לו. ולפ"ז במים ודאי מותר שמבואר בנמרה שבת (דף לח) דהוא מלעמק ורע לו ולפ"ז לענין לערות מים שנחבשו עליהם עיי' שקורים סע"ש לחור מים רותחים בכלי ראשון אם לא נלעגנו ודאי מותר ואם נלעגנו תליא במחלוקת דהשענש בלא העלים גופא מלעמק ורע לו ועי' לקמן (סעי' עי) דים מחירין בכל ענין: בהגה כל דבר קשה וכו'. עי' ט"ז ובחיי אדם (כלל כ) אסור אפילו בלוק ע"ש בנ"א: סעיף ה משום ביבול. עי' באה"ע בשם הג"ז לענין הקאפע ובתשו' חתם סופר (סי' עד) כתב הואיל שהעיד בתשו' ג"ז שבמדינותיהם חובלין אותו כך אין בו איסור דאורייתא ואם נשפך עלי' רותחין בע"ש יש מקום להחיר ועכ"פ ע"י ח"י ודאי מותר אפילו לא נשפך עליו רותחין מע"ש והיינו דוקא שיכש הקאפע לגמרי אבל אם יש בהקאפע לחלוחית מים קרים אסור ע"ש ועי' בתשו' בנין ליון (סי' יז) לענין ביבול העלים שקורין טבעע דלריך לערות עליהם חמין מע"ש ויוריקו המים עד שישארו העלים יבש ממם דבלחים יש ביבול אחר ביבול. מ"מ טוב יותר לבשל העלים מע"ש ביבול ממם בכלי ראשון וליבשם ע"ש ולכאורה אפילו במבשול ממם לא מהני בטבעע כל זמן שמוציאין ממנו לבש כמו דפריך בסממנים שרוין בשבת (דף יח) וניחוש שמא יגיס כלקמן (סי' יח) והביא הס"ז בסמוך בשם הרא"ש דלמר לריך הרבה ביבול. ובח"ס לא החיר אלא בהקאפע מפני שנאכלין כך ולי"ע זאת: סעיף יב לוקן מדובים וכו'. ובחיי אדם (כלל כ) דוקא בשפיכה גדולה בפעם אחת אבל לא מעט מעט שהרי מבשל חיבב ומה מועיל שמלעגן אחר כך: סעיף

סעיף זו בהנהגה ונהגו להקל וכו' • ובחיי אדם (כלל כ) מחיר ללורך גדול להניח רק כדי להחם קצת ובלבד שיזכר מאד שלא יניח לשמיר שם הרבה עד כדי הסיד ס"ב שלא יבא לידי שפק חמאח ע"ש בג"א : סעיף יח בהנהגה ולכתחלה יש לזכר אף בקדירה • ובכרדכ"ז ח"ג (ס' ח"א) שיש להם על מה שישמכו בסעודות גדולות שאוכלין ב' או ג' שולחנות זה אחר זה וחוששין שגא ילענן המאכל מתיחין הקדירה בכירה ומוליחין ממנו במגריפה מה שדרך בראשונה וכן בשניים אצ"פ שט"י המגריפה מתחפך מה שלמעלה למטה או שנופל מה שחון למרק לחוך המרק (ע"ד) :

סימן שיט סעיף א לאכול לאלתר • ע"י באה"ע בשם מהריט"ן וכן בעל אורות (דף לב) מחיר ג"כ להסיר היחוש והלרעה או פסולת אחר ובסדרת מהריט"ן ועוד שח"א שלא יקח מעט מים בהסיר היחוש וכיוצא וכו'ן שמסיר מזה ומזה לא חשיב בורר (ע"ד) : סעיף ד פסולת מחוך אוכל וכו' לאכול לאלתר • וכחב בספר קובץ על הרמב"ם פ"ח דבשעת אכילה שהוא אוכל ופסולת מעכבו גם פסולת מחוך אוכל שרי : סעיף ה תורמסין מחוך פסולת וכו' • ובחשו' אהל יוסף (ס' ו) מחלק דדוקא בתורמסין שלהם שהיו משלקין כמה פעמים והקליפה הייתה משמרהן ה"ל הקליפה אוכל • אבל בתורמסין שלנו שאין מבשלין כ"כ היו הקליפה פסולת וה"ל אוכל מחוך הפסולת ומותר ולענין מעשה מסיק שלא יכרור בטודם בידו אלא לאחר שנחתו בפיו בדרך אכילה (ע"ד) : סעיף יד מותר לערוח וכו' • ע"י בחשו' מהר"י מברונא (ס' מד) ודבריו מגומגמין בס' ומ"ש לקמן (ס' חקי) : סעיף שז חולעים וכו' ע"י מפה וכו' • הא בלא מפה אכור וע"י בנשמת אדם (כלל טו) שנסתפק דהיינו דוקא בזבובים וכו"ב דמאוסים הם וה"ל כפסולת גמור אבל במשקה שיש בהם חולעים קטנים הגדלים בשכר שגולי האיסור היו שיתין אהו אפשר דדמי לקיסמין דמותר לסקן במשמרת ע"ש : סעיף יו בהנהגה הרוק ברות והרות מפזר וכו' • בחשו' ר' עקיבא איגר (ס' כ) נסתפק בשופך מים מועטים מללוחית דרך חלון והרות מפזר הטיפות א' פונה לכאן וא' פונה לכאן אי חייב משום זורה • והעלה ללדד הרבה להקל מדהשמיטתו הפוסקים הירושלמי ש"מ דלא ס"ל דמלאכה זורה הוא כעין בורר דמזכר פסולת מחוך אוכל אבל בזולו פסולת לא חייב משום זורה • ואף לדעת הרמ"א יש ללדד דהוא דוקא ברק דכמו דאין דישה ומעמר אלא בגידולי קרקע כן אין זירה אלא בגידולי קרקע ואדם נקרא ג"ק אבל לא במים דלא כוי ג"ק ועוד דלא ניחא ליה ופסיק רישא דלא ניחא ליה יש מחירים ע"ש ובזכרוננו כי ראיתי בספר אלפי מנשה דפירש בונה הירושלמי דהוא במעביר ארבע אמות ברשות הרבים ע"י הרות והוא ע"ד דוגמא פ' דכמו בזורה אף הרות הוא מסייעתו אשילו הכי חייב כן ברק דהעברתו ע"י הרות ג"כ חייב והוא נכון :

סימן שז סעיף ו מותר לסחוט לימונים • ובכרדכ"ז ח"א (ס' י) כתב לימדתי לסחוט הלימונין על הצוקער קודם שיחטו עליהם מים דהוי משקה הבא לאוכל אבל לא לחוך המים דעושין מהם הרבה בחבית וה"ל כמו תוחים ורימונים וסר"ש שסחיר אפשר שצמקומו לא היו עושין בחבית ע"ש :

סימן שחא סעיף ה להניחה • ע"י באה"ע וש"ת לענין לסדית הבשר וכן בחשו' דבר משה (ס' כב) מחיר להדיחו אשילו לכתחלה וכו"ש בלאחר יד ליעול ידיו עליו ובס' פחד יצחק דבעיר אקנאח ובעיר פירארא נהגו ע"ש המורים הזקנים ההעממה שרוחלין פניהם ודיהם על הבשר ובס' בית מדות ובלבד שנוטל ידיו לנקיות בעלמא ולא בעלילת שמרית שרות רעה שורה עליו (ע"ד) וע"י בנשמת אדם (כלל לב) דבחקים

דבמקום של מ"ח היו נוסגין לללות כבר על השפור אבל במדינתנו קרוב הדבר שאם יאלם על השפור יפסיד הנשר ל"ל להקל ע"י ח"י ופשיטא בטבח ישראל שיהי' לו הפסד גדול. ובחשו' פני משה (סי' ב) בשחטו ביום ד' שהוא ערב הרגל לחיבה ג' ימים עד יום ח' ולהשרותו בערב י"ט קודם הלילה במים ג' או ד' שעות ילך הנשר לחיבור בשחייתו ליום ח' שיתקלקל והחיר שישאלו המים בערב י"ט וישרה הנשר במים ב"ט: סעיף פו מותר לחתוך בשר וכו'. ע"י מ"ח ובחשו' חגורה באהלך (דף ח) לענין להחית בלי דגים דאין בהם משים טחינה משום דראוי לאכול כמ"ס חי ולא קמשי ליה אוכל ובגשמת אדם (כלל יז) האריך דבטוחן ממש ח"ל גידולי קרקע כמו בבישול וכי"צ רק בדבר שאינו טוחן ממש בטעין ג"ק וכן הדין בכל המלאכות דבמלאכה ממש לא בטעין ג"ק רק בדומה למלאכה ע"ש: סעיף יב בהנה מותר לפרר לחם וכו'. ע"י בגשמת אדם (כלל יז) דיש לזכר דוקא לאכול לאחר דלמקלה פוסקים גם כזה חייב: סעיף יח אם מחוסרין דיכה וכו'. ובחשו' שדה הארץ דהיינו דוקא שלא ע"י שינוי אבל ע"י שינוי גמור יש להחיר הלכה למעשה ובי"ט אפילו בלי שינוי מותר דהוי מכשירי ח"ג שא"ח לעשות מאחמול (ע"ד):

סימן שבע סעיף ד אובלי בהמה אין בהם משום חיקון כלי. ע"י בחיי אדם (כלל לו) לענין דאין מלאכה מחתך (פי' שמקפיד על מדתו) באוכלין ודוקא שהוא מאכל גמור ואפילו אובלי בהמה כגון עשבים וחזן אבל אם קיטם עלין ביק ששעקף אינו מאכל שייך ג"כ מחתך ואפילו באוכלין ממש דוקא כשעושה ממנו כלי בתחלה ל"ש חיקן כלי אבל אם חיקן בדבר אוכל כגון שיש נקב בכלי ונוטל חתיכה לפת וחוחכו לפי מדה הנקב שייך בזה האוכל מחתך וגם חיקון כליו"ע"ש ב"ח. עוד בח"א (כלל מד) דהעושה פחילה שקורין לעפ"ל לחשוב בפי הטבעת מחלב ובורית וכי"צ ואפילו מנייר שבורך אותו ומקשה אותו חייב דעושה בלי אם לא לחולה שיש בו סכנה אבל מה שעושין מחתיכה לפת כיון שהוא אוכל בהמה אין בו משום חיקון כלי:

סימן שבע סעיף ז ויתן הכלי במתנה וכו'. ע"י בחשו' כתב סופר (סי' סח) ובחיי אדם (כלל מד) דאם ח"א לו בח' מאופנים הללו ויתבטל ע"י מאכילה שבת מותר להעביל למתחילה וע"י ט"ז ומ"ס לקמן (סי' חקט) לענין יו"ט: **סימן שבע** סעיף ג מותרין בו מים וכו'. ע"י ט"ז ובחשו' מהרי"ם דק"ק בריסק (סי' נב) מ"ס בזה:

סימן שבע סעיף א אם החפצים של ח"י ע"י מ"ח ובחשו' מגן שאלו (סי' נז) מי שמכר סחורה לח"י ועודה בבית ישראל וביום ש"ק בח' ח"י לקחתה יש לחוש ולהחמיר מלמסרה לו אם אפשר משום מראית העין והביא שם תשובה מנימו מהר"י בן חסין דאוסר בפרט למ"ד דח"י קונה במשיכה ולדידכו עגמר המקח בשבת (ע"ד): סעיף י בהנה ויש מחזירין אף למתלה. ע"י ביאורי הגר"א דכוח דעת ראבי"ה במרדכי ובחשו' מהר"ם מרומנובארג אחרונים (סי' ז) תמה דהראב"ה לא החיר אלא כשישראל יכול לעשות הפעולה בעצמה ע"י צד היתר אבל לא כשישראל יכול רק לכוון בלתי ח"י אבל אינו יכול לעשות הפעולה בעצמה ע"ש:

סימן שבע סעיף א כל גופו וכו'. ע"י ש"ח ובחשו' בני יבודה (סי' לב) בתחלה הים מגמגם קלה לעבול בשבת ואח"כ נחיש בדבר והאריך בטעמים דמנהג ככון ושחין לפקפק בדבר (ע"ד) וע"י בחשו' עולת שמואל (סי' כז) דמלמד ג"כ ל"ש מה שנוהגין הגוים לאחר שטבלו בלזון שופכין עליהן מים חמי שהוחמו מע"ש דבליל שבת ליכא למגזר דידעו הכל שהוחמו מע"ש ולא חמור שטיפס מטבילה שפכה למבו יודך

לפסול בליל שבת בתמך ע"ש עוד (סי' כח) מדן שטיפש זו גם בחול שהניח בל"ע חף
בחול: סעיף י בהגה כ"ש בבבית וכו' . עי' בחשו' שאל ומשיב ח"ב (סי' קמט) למנן
לסוך בשמן:

סימן שבה סעיף יא אין חומרים נמחקין עד סליס וכו' . נסחפקתי בחולס שזו
לו הרופאים שלא יאכל כ"א שנחשבל היום ולא מאחמול וכדומה ולא
ידגיל כל השבחות של כל השנה לאכול מהעמנה ע"ש יכול לגרום היות לבריאותו אך
אם ידלג שבת אחת או שחיס או אפשר חף ג' ויאכל מהעמנה יסבול בלא שום חשש
ביאק בגופו אך בצירוף כל השבחות יגרום לו חולשה גדולה נמצא על כל שבת ושבת
בפ"ע יש לדון למי יעבור על שבת בחסם בלא יכול לאכול היום מהעמנה ולשבת הבאה
יבשלו לו ואמרחי דלכאורה יש לדמות לכך דכא דיוכל לחלל שחי שבחות חף דדי
בשבת אחת . ועוד לקמן (סי' שמד) כהו"ך במדבר מותר ליתך בכל יום שלא ימות
בארץ גזירה ע"ש חף דאם ילך בכל השבוע וישבות בשבת או לכל הפחות שבת אחת או
בתים יבא למחז חפלו ואחר רבות הדברים העלתי דנאיסור דאורייתא קשק להקל אבל
באיסור שבות דרבנן יש להקל: סעיף יג באיסור דרבנן בידים יש מחירים וכו' . ובי"ד
(סי' קנס) גבי מחירפאין באיסורי כנאה דרבנן ובלבד שלא יאכל באיסור ובחשו' ר'
עקיבא אינר (סי' ה) נסחפק לדיעס זו אם ללך לפירות שנשרו בשבת אי מותר
להאכילו אי הוי בכלל שאר איסורים ואסור או כיון דהמאכל בעצמותו סיחך חלל דיומא
גרים והוי בכלל חילול שבת וה"ל כמו שאר מלאכות דשרי ע"ש ולע"ד לכאורה חליא
במ"ש המ"א לקמן (סי' תקנ) לענין מה שהותר מוקצה לאוכל נפש דכיינו דוקא לעלטל
אבל לאכול אסור ע"ש דהא לכאורה מאיזה סברא יש לקדמו לאכילת איסור הא באיסור
מוקצה אינו מונח על האכילה כיון דאפילו בעלפול בלא אכילה אסור אבל לפמ"ש המ"א
וגם דמותר העלפול אסור האכילה שפיר יש להניח עליו שם אכילת איסור אולם זס
נסחר ממש"ש המ"א דגם להשתמש אסור: סעיף יד מותר בבישולי וכו' . עי' באה"ט
בשם כע"ז ובחשו' בית יעקב (סי' קב) מלדד להסיר לחולס בבביתא כמ"ש החו' בחולין
(דף טו) משום שרגילות הוא לחזור לחלוז . ואם בישל בע"ש במאכל בן דרוסאי וגמרו
בשבת יש להסיר אפילו לבריא במולאי שבת ע"ש עוד במה פרטים בע"ז ועי' מ"ש
לעיל (סי' שיח): סעיף דג גונח מותר וכו' . עי' מ"ש לעיל (סי' שה): סעיף דח
בהגה להסיר מהלכה וכו' . ובס' על אורות (דף כו) מאן דהית ליה לערר דגופא
במיחוש האוין כי גדל מאד ורפואתו במינקת להטיף ספת חלב מדדים לתוך האוין
הגלס דכיון דמלאכה שא"ל לגופה הוא במקום לערר כה"ג שרי (ע"ד):

סימן של סעיף ד ועד ז' וכו' . עי' במ"א סק"ז ובחשו' בגין ליון (סי' כה)
הביא בשם הריטב"א דז' ימים ליולדת השבין מעט לעט ולכן המקיל
בספק נפשות לא הפסיד ע"ש: סעיף ה בהגה דאין בקי'אין וכו' . ובס' מעט אשר
(דף קט) ואם ח"ו החזיר ראש המעוברת בשייף בשבת ורלו אח ולדס מפרסם בה
אריז וגסכר הוא הממחר לחתוך בטנה ואף אם ימלאוהו מת ח"ל כפרס ועי' בחשו'
זרע אחת ח"ב סי' נ' (ע"ד):

סימן שלא סעיף א ומואלין . עי' בחשו' בגין ליון (סי' כג וכד) דהמליס דוקא
בפה ולא עי' דבר אחר שהמליאו הרופאים החדשים ובחשו' יד
אליעזר (סי') מחיר למנון בספוג דבזוקה דיותר טוב ממליס בפה ואפילו בשבת
יש להסיר בספוג ע"ש: סעיף ה ונולד בין השמש וכו' . עי' מ"א ובחשו' אר
נעלס

נעלם (ס' ז) פסק ג"כ בנולד ג' רבני מיל קודם לז"כ אין לדחות לעשרי ע"ש ובתש' אחס סופר (ס' פ) ובשעת דיוקא (ס' קע"ו) נסתפק בנולד אז ביה מתרגולת חי אתריק ע"כ יום הוא דאין תרגולת מעלת ביה בליה הביאו בזה"ט שו (ס' יא) : סעיף ו ולומר לא" לעשותם וכו' . ע"י מ"א (סק"ה) דמתיר אפילו מלאכה דאורייתא ובתש' כתב סופר (ס' מט) דהיינו דוקא בדליכא מוהל אחר אבל אם איכא מוהל אחר שיש לו סבין מחוקק הגם שאין להכחילו אין להחיר ואפילו בדליכא מוהל אחר רוב ספוסקים ס"ל דאסור ע"י ח"י מ"מ כבר הורה סמ"א אבל בתנאי שהיה לו סבין מחוקק מאתמול אבל אם פשע ולא כבין מאתמול גם סמ"א בעלמא אינו מתיר לחקן הסבין ע"י ח"י ולטנין להעביר דרך יס"ר דאורייתא דליכא אלא טלטול בעלמא שרי אפילו ברה"ר דאורייתא כשלא פשע ולהביא דרך כרמליה דרבנן אפילו הוא פושע שלא הביא מאתמול לתקום כרתי שרי ע"י ח"י לז"ע ע"ש באריכות : סעיף ט בהגה ורוחלים אותו וכו' . ע"י באש"ט ובמלכות יששכר (ס' יד) במקומות שנהגו שלא למול מילס שלא בזמנה ביום ה' היינו דוקא מילה שלא בזמנה ודאית אבל ספק ח' ספק ט' כגון שנולד בין השמשות מותר למול ביום חמישי ובע"ש מותר אפילו מילס שלא בזמנה ודאית (ע"ד) : סעיף י שלא מל מעולם וכו' . גם פחד יצחק דב"ע מותר למול ובע"ד בשם שיורי ברכה בתש' חיים שאל דביו"ע ח' אסור וביו"ע ז' מותר :

סימן שלב סעיף ג לא יקצו לה דם תמות וכו' . ובשעת אדם (כלל נע) דגם אם חושש לחולי מותר אבל להקצו לבוס בכדי שיאכל יותר אסור ע"ש : סעיף ד להעמידה במים וכו' . ע"י באש"ל אברהם לעיל (ס' ש) בשם תשו' בית יעקב :

סימן שלד סעיף ח וחוזר ולבש וכו' ויש מי שאומר וכו' . ע"י בתש' שאל ומשיב ח"ב (ס' ח) שהכריע כדיעה הראשונה שמותר אפילו כמעט פעמים : סעיף יז אבל לא לאחר שאינה מעורבת . ובא"צ בשם מהרי"ן מתיר דאם מפחד שיחששו חללו לטעול בידיו ולהוציא לרה"ר לדין לן רשות הרבים וכן פסק בחיי אדם (כלל מד) דאם לא נחיר לו יצא לחפור גומות להטמינם ועיב יותר לעשות ע"י ז' אנשים שיאז זה עוקר וזה מניח ודוקא מי ששייך למעוהו כגון בניו ושיחשו ומשרתיו שגם הם כהולים על מעוהו ויוכלו לבא להעמין בארץ אבל למי שאינו שייך כלל למעוהו לא נחיר לו הוצאה דרבנן ע"ש ובנ"א : סעיף כז שאל לכבית וכו' . ע"י מ"ש לעיל (ס' שז) : סעיף כו בהגה חשש סכנת וכו' שמותר לכבית וכו' . בתש' שמלת בנימין (דף פז) בעיר שנשעת נפילת דליקה ר"ל לריבין להדליק הכרות להאיר כרחיבות ושגם שר העיר לב"ד שיצאו להכריז בבסכ"כ שאם יקרה דליקה מותרין בעלמא להדליק הכרות להאיר ואם לא יעשו כן לא יח' לאל ידו להחדיל את הסמון מלעשות דעה לישראל . והשיב דאסור גמור הוא דאין סכנה מוחזקת ומגוררת לפינוי רק חשש בעלמא דאין מתירין רק אסור דרבנן דהיינו שיאמרו לא"י להדליק וטלטול סגר ולא אסור דאורייתא והסכים עמו הגאון מהר"י משם העבים ז"ל שהוא רחוק מן החשש שהובעחנו מן המלך יר"ה דאין לבטל אפילו דבר קטן המונע באמונתו ע"ש באריכות : שם וחילל צריך להשגות וכו' . ובתש' בית דוד (ס' קג) בכמה סגר בשוגג גמור ח"ל תשובה ואינו חייב רק תעלה ויקרא פ' תעלה ותחשב לו הקריאה כאילו קקריב תעלה (ע"ד ס' יג) :

סימן

יותר

סימן

מהו

הוקם

כל כ

לכל

וישמ

מוט

מן

למנ

אור

מח

(ד)

לד

יש

או

לו

כ

?

?

סימן שלה סעיף א דאלו בכלי אחד וכו' . עי' בחשו' שאלות יענן ח"ב (סי' קלכ) שחכם אחד רצה להחיר בכלי אחד אפילו לאחר שאכל בג' סעודות וחלק עליו דדוקא ביש לו מדיין לאכול סעודה אחת ע"ש :

סימן שלו סעיף א בין יבש וכו' . ובמלודות יששכר (סי' ד) מחיר באילן יבש שאין בו פירות ולא ענפים לעלות (ע"ד) :

סימן שלז סעיף א בין גדולים וכו' . עי' באה"ט ובמלודות יששכר (סי' יד) בעגלה של קטן אפילו גדולה מאד מותר לגרוג ע"ג קרקע חף להמ"א דאחר בגדולים דעגלה שאני דכושפת ואינה עושה חרין (שס) :

סימן שלח סעיף ג זוג המקשקש וכו' . עי' ש"ת ובחשו' בזין עולם (סי' יא) דעמו יותר נוטה להחיר בכל ענין ע"ש ובחשו' כתב סופר (סי' נה) דרבו המחירין באותן שאין מקשקשין ומ"מ כבר נהגו איסור אפילו באותן שאין מקשקשין בשעוה ובאותן המקשקשין בשעוה לט"ע איסור משום משמיע קול ואין להחיר כ"א ע"י ח"י ודוקא בעוד שהוא סוּג ע"ש :

סימן שלט סעיף ד אין דנין . בחשו' מהר"י מצרונא (סי' מו) מחיר כל מיני בוראות אפילו הים יכול לשאול בע"ש ולשער אי איכא ס' וגם למדוד אי לריך מדידה דלנורך שבת נקרא מדידה של מלכ ע"י לעיל (סי' שו) ובחשו' בית יסודס (סי' כע) דמשמע מרש"י דרק להתלמד מותר על דבר בוראס אבל למדוד על מעשה כזה לידו כו' טפי מחקן וכן נראה להחמיר אבל לשער במחשבתו שרי ועי' בע"ד שהארץ עליו כזה : סעיף ד בהנה סומכין על זה בשעת הדחק וכו' . עי' בחשו' שער סוקים ח"ב בבית מלוא (דף יח) באריכות להחיר בשעת הדחק : סעיף ז ספינס וכו' . עי' ש"ת ובחשו' ר' עקיבא ח'גר (סי' יג) אוסר לעבור במעבורת שקורין (פראס) להפלה בעשרה דהא כתב המ"א דאף לדבר מלוא איסור אך נסתפק שם אם מותר לעבור בספינס להשלים לעשרה דהוי זיכוי דרביי כהס"א דגיטין (דף לח) גבי ר"א דשימיר עבדו והשלימו לעשרה ע"ש . ולכאורה לפמ"ש הר"ן גיטין (פ"ד) הדיא עובדא דר"א דלא אהריס תורס אלא במגס אבל סהם דלנורך מציא ה"א ח"כ הוי הנאה דידיה וכו' כמותן לו דמים ע"ש ח"כ אין ראיה לנדון דידן אמנם דברי הר"ן שם תמוהים מסוגיה הגמרא דשם ואין להאריך ובע"ד בשם הר"מ ז"סקינד (סי' א) שהחיר לעבור להפלה שהוא דבר מלוא במעבורת שא"י מושכים החבל :

סימן שמו סעיף א או לפרינו וכו' . עיין מ"א ובספר קובץ על הרמב"ם (פ"ט) ע"ד הסוהל בעיר שאין בו מוהל אחר ותיקן בע"ש בראי ובשבת נסדקה סלפון כביא דבספר בית דוד צפ' המלניע רלס להחיר פ"י ח"י לחקן להלכס ולא למעשה והניח בל"ע להחיר ע"י ח"י ע"ש ועיין חשו' חתם סופר (סי' עא) בזה והבאחיו לעיל (סי' ש"ד) : סעיף ב בהנה כמין אוחיות וכו' . עיין באה"ט בשם הכנה"ג ובשאלות יענן ח"ב (סי' קמ) ואכרחיו לקמן (סי' תקט) : סעיף ו למתחו משום חוסר . עי' ש"ת ובטל אורות (דף נה) מי שנקרע לו הלבוש בשבת ואין לו אחר כדי שלא יראה קרוע יכול לחבוש בקלס הקרע מחט (ע"ד) וכ"ש דבזה גס הג"ו יורה להקל ע"ש : סעיף יד או עורות וכו' . עיין מ"ש לעיל (סי' ש"ד) :

סימן שמב מותר לומר בין השמשות וכו' . עיין באה"ט לענין צמולאי שבת ובשער המלך הוכיח מדברי החו"ס דאין חילוק וכן דעה בעל תוספתא שבת וסביאס בחשו' עולת שמואל (סי' גע) והוא הכריע דלרוב הפוסקים יש להחמיר יותר

יותר באפוקי יומא מצטילי וזדלתי יש להחמיר אס לא דנימא דדרכבן חלוק בחד המקיל ע"ש :

סימן שמו ולהאכילו בידים וכו' . בחשו' חתם סופר (סי' פג) נשאל ביחוס קטן בר שטיא והוא כבן ז' שנים והוא כמתענה ובעלמו אינו יודע מהו מדבר והרפואה חומרים דאין רפואה למכתו אס לא בעיר פלוני אשר שמה הוקם בית חינוך ע"ז ושמה אי אפשר בלא אכילה ונבלות ועריפות והשיב אס הוא שוטה כל כך עד אשר הגיע לכלל שוטה שפעור מכל המלות ואס יגדל כך בשטותו לא אחי לכלל מלות לעולם וע"ז זה שאנו מכניסין אותו לבית החינוך נביאכו לכלל דעת ויתחייב וישמור מלות נראה בפשיטות להחיר ואפילו נמיח דהמסירה הוא כמספי' ליה בידים מוטב שיחלל זמן מה כדי שישמור מלות הרבה ברם אס לא הגיע לכלל שוטה שפעור מן המלות ואינו אלא משום לרכי עוב"ז ועסקיו או משום גנאי משפחתו אין להחיר למספי' ליה בידים . אך לעי"ד אין כאן ספי' ליה בידים דמוסרו לא"י להאכילו ואימו חומר לו להאכילו דברים האסורים וגם בחומר לו להאכילו דברים האסורים הוא מחלוקת אי מקרי ספי' ליה בידים ע"ש ועיין בחשו' שער בוקנים ח"ב בבית מלוא (דף קלה) בחרש שיש לו דין קטן ונשאל כמה שנתחדש בזמנים הללו שלומדים האלמים לדבר בראיות פתיחות ועקימת שפתים המורה במלות הנכתבות או נדפסות והשיב דמ"מ יש לו דין חרש כיון דאין לו חוש השמע ע"ש דמשמע מלשונו דלא מהני מה שמלמדים אותו כיון דאין בידיו ליתן לו שכל והוא סותר קלת דברי הח"ס הנ"ל : שם אסור להרגילו בחילול שבת . בחשו' ר' עקיבא איגר (סי' עו) ע"ד טלבוול הספרים לבבכ"ז ע"י חינוך פחות מכן ע' אי יש לסמוך על הרשב"א דאסור דרבנן ספיין ליה בידים . זה אינו דהא הר"ן כתב פ' כל כתבי להדיא דאף להרשב"א ספיין ליה רק לאורכו ולא לארכיו ואדרבה מחיין בידים ויש חקקה ליתן להחינוך חומש וסידור שישא לבבכ"ז לאורך ענינו להחפול ולשמוע קריאת התורה וממילא יטעוף בגדול עמו להחפול יחד . ועי' בחשו' כתב סופר (סי' מז) ברב אחד שסיה חולה וצוה לקטן להביא ס"ת מזהבכ"ז לביתו דרך כרמלית לקריאת התורה והאריך דלכתחילה אין להורות כן לארכיו היכא דשייך חשש דאחי למסוך אפילו במקום מלוא ומ"מ מי שחורב כן אין מוחיחין ואין מזניחין אותו ע"ש באריכות :

סימן שמו סעיף א לילך בו בכל יום וכו' . עיין מ"ש לעיל (סימן שכת) :

סימן שמה סעיף ד חורים שנכותל וכו' . עיין מ"א דאפילו למטה מי' ובביאורי הגר"א השיג על כמ"א ועיין בגשמת אדם (כלל מז) הביא בשם הרשב"א כהמ"א :

סימן שמו סעיף ב במעביר ד"א . כתב בהגהת הרש"ש בשבת (דף ג) דאס בעביר ב' אמות וזרק ב"א חייב דמאסרפי ב"א דהעברה עם הב"א דזריקה ע"ש :

סימן שמו אכל אסור . עי' מ"א ובאכ"ט ובחשו' בנין ליון (סי' עו) דאין אסור משום לפני עור אלא לסייע בשעת מעשה או בחבט בפירוש לעשות האיסור בשבת אכל בשעת מעשה ואינו חובט לעשות בשבת אינו אסור אלא בחרי עברי דנהרא דאי אפשר לו ליעלו אכל אס' אפשר לו להביא בעלמו אע"פ שאפשר שעל ידי שמושיטו לו מרבה באיסור מותר ומפני זה מותר להדפיס ספר אכל אימן אינו יחודי שיש לו פועלים ישראלים החשודים לעשות בשבת כיון שאינם חובטים לאיסור דאין בואלים בפירוש לעשות בשבת וגם אפשר להם לעשות מלאכה בלא שיתן להם ע"ש :

סימן

מזמ
ס
ש
ח
ז
מ
ה
מ
ל

סימן שמי סעיף ג וליחנו לחברו וכו' . עיין באה"ע בשם אבן העזר ובהפך קצנן על הרמב"ם (פ"ו) פקפק גם על הכתוב של אה"ע ד"ש אומרים דגם זה עוקר וזה מניח הוי כחלי שיעור דכחא מה"ח ע"ש ועיין מ"ש בחיבורי חשי ישראל על מס' שבת (דף ב) לחלק בין זה עוקר ומ"ז לחלי שיעור : **סימן שנג** סעיף ג שלא גזרו בכרמלית . יש לי נזה מקום עיין א"כ מאי פריך עירובין (דף פט) לר"מ דאמר עמוד ברכ"י אסור לכחף עליו משום גזירה ברכ"ר מהא דכל החצירות רשות לעצמן מאי לאו לפלגיו דרך כותל ע"ש דלמא מיירי דרך זריקה כיון דהנחה ע"ג כותל הוא דרבנן לא גזרו בזריקה :

סימן שנו סעיף א חין ממלאין . עיין מ"א ובתשו' חתם סופר (ס' פו) נסתפק באינו מתקלקט עשרה מחין ד' אמות דלא הוי מחילת בינה לבין החצר והמים עמוקים י' וא"כ הוי המים כרמלית בפני עצמה כיון שכן עמוקים י' ומחילה לא הוי א"כ אסור לפלגל בחצר ומסיק דאוליין בחר המהילות וכיון דחין המהילות מתקלקטין עשרה מחין י' גם המים לא נקרא רשות בפ"ע למקרי כרמלית ואינו חוסר החצר ע"ש :

סימן שנה סעיף א בהנה שכוה סמוך לביתו וכו' . וק"ל לשיטה זו מהשיא דעירובין (דף ז) גבי גג דקאמר בני מחילות למטה עזידן וכו' והוי כקדקף ע"ש והא חין לך סמוכה יותר מנג ובחידושי לעירובין הארכתי קצת : סעיף ט חס מרע רובו וכו' . בתשו' שאל ומשיב ח"ג (ס' קלח) צורע שזרעים בחצר בעיגול וזניהם רנפת הצנים העשוי לעיול שבתשו' פרי חבואה מחיר וחלק עליו דחין להחיר וסביא שם בשם מור וקציעה דבעיר המוקף חומה מותר חבל בחינה מוקף חומה ודאי דזרעים מבטלין כדירה ע"ש :

סימן שסב סעיף ג מחילה שנעשית בשבת וכו' . עיין ש"ת ובתשו' פנים מאירות (ס' ל') מותר להעמיד ע"י גוי הלחי וכן אם נפסק החבל מותר לומר לעגבו להסיר המכשלה דלא הוי מלאכה דאורייתא ועיין במחש"ס לקמן (סימן שס"ה) ובקובץ על הרמב"ם (פ"ו) דאם הפרגה פחות מעשר ונפסק החבל ודאי חין להחיר במנחמה דאורייתא דחין כלא מכשול דמן הדין מותר בשני פסין ע"ש : סעיף ו עשה לורת הכהן וכו' . בפמ"ג במשכנות (ס' שכג) נסתפק בעשה לורת על המים אי מהני ובתשו' חתם סופר (ס' פו) דעמו דמהני דעבדי פיתחא על המים לסגור מפני העוברים וכן בתשו' שאל ומשיב (ס' רנג) מקיל להעמיד קנה מזה וקנה מעבר זה על שטח כהן ע"ש : שם חבל בבקעה לא וכו' . עיין בתשו' חתם סופר (ס' פח) בעובדא דשם דבית העבילה היתה בקנה העיר ממנו ולא"פ היתה ממנה לעיר דהיינו קנה א' בקנה העיר וקנה א' חלל בית העבילה והחיר בפדע שלא תהיה קרפף יותר מבית אלהים פנוי בין העיר לבית העבילה ואפילו אם האו"פ יותר מעשר אמות חין בכך כלום וע"ל היותר טוב יעמיד ב' וג' קנים בין כל א' פחות מעשר ע"ש : סעיף יא וקנה מכאן וכו' . עיין ט"ז ובמשכנות שזריך שיחא מונח דוקא על ראשי הקנים ובתשו' שאל ומשיב (ס' רנ) ע"ש ועיין עוד בשו"מ ח"ב (ס' פו) דהטעם גרמ"ק הוי בלו"פ שטחאן מה"ל דהעמודים בולטין מלמעלה ועיין במשכנות יעקב (ס' קיא) שהתמיד דיש ליזכר בלוח העושים לוי"פ בחבל מלמעלה ודרכו אה"כ לימחה ונכפל למטה בעיגול וגם הולך נע ונד אנה ואנה דיש בזה כמה חששות שהיו טפל למטה מהמזוזות ובעינין על גביהן ולפעמים יש בשיפולו וברחבו יותר מג' עפחים דגם בקורה פסליק כה"ג ועוד כיון שסדום מוליכחו אנה ואנה ה"ל מחילה שאינה עומדת

אורח פתחי תשובה חיים מא

עומדת צרות ע"כ נכון מאוד לעשות למעלה דבר העומד כמין קנה חזק - ועוד דעתו
 שם להחמיר כשיטה הפוסקים דבעיק היכר ליר ועיין בספר קרבן על הרמב"ם (פסח)
 שמביא בשם האבן עזר שחלק על הע"ז והוא מסכים להע"ז ע"ש ועיין עוד בחשבות
 ח"ם (סי' ז) בלש"פ שנתעשה מחליות : שם אפילו אינו טוע בזה וכו' - בחשו' בנין
 ליון (סי' כו וכו') בענין לסמוך על לוח"פ כמה שקורין בלח"ג בוי"ם (ולפי הנראה הוא
 מה שקורין ראגאדקט) כשנפתח הקירע עולה למעלה ועומד בזקופה בשיטות אם השני
 העמודים אשר עליהם נשען השללג בוי"ם גבוהים עשרה טפחים והקירע כשהוא נזקק
 מגיע ע"פ העמוד השני שכנגדו או שהשללג קשורה בחללע ולא מן הכד מהני בדין
 לוח"פ ע"ש - וכל הענינים האלו הוא כשהוא רחב יותר מעשר אמות אבל בפחות מעשר
 יש לסמוך בשעה"ד על שני הקנים שבדדין מאוס פסין כמ"ש לקמן (סי' שסג) :

סימן שסג סעיף יא אבל לא סמכו עליו מע"ש וכו' - וכחך בחשו' ר' עקיבא
 איגר (סי' לה) בנפסק הלורה הפתח בשנת בשעת הדחק סומכין על
 שני הקנים שבדדין דהוי כשני פסין דמהני אף בלא סמכו ע"ש : סעיף ב בהגה העמידו
 לבס לחי וכו' - לכאורה יש לעיין לפ"ז הלחי אחר שהעמידו להחירו למה ליה לאוקמי
 לאידך גיסא או לעשות מעט עב הא מעמידו לשם לחי וי"ל : סעיף ב ואל יחא רחבו
 יותר מעשר וכו' - עיין ש"ת בשם הכנ"י ובחשו' בנין עולם (סי' יד ועו) שהסכים
 להכנ"י : בהגה לתקן כל המבואות בצורת הפתח - ובחשו' מהרי"ט ס"ד (סי' לד) דעתו
 להחיר בשני פסין ובספר קרבן על הרמב"ם (פי"ז) דבשעת הדחק שאין מניחין לעשות
 לוח"פ בכל פינה ופינה יכול לסמוך ע"ז ולעשות שני פסין ואפילו ברחב יותר מעשר
 אמות רק שלא יהא בין פס לפס עשר ע"ש ועי' מ"ש עוד לקמן (סי' שסד) :
 שם וע"כ יש ליזהר וכו' - עי' ש"ת בשם הכנ"י ובחשו' ר' עקיבא איגר (סי' יח)
 נשאל בענין שהקנים יהיו רחוקים ג' טפחים מהכוחל כי א"א בענין אחר ומסיק כיון
 דבלחי רחב ג' הוא מחלוקת כמ"ש המ"א לעיל (סק"ה) עכ"פ בלוח"פ דלא מלינו
 מחלוקת יש להחיר בשעת הדחק ע"ש ועיין בחשו' חסם סופר (סי' לא) בענין להעמיד
 הקנים אחורי הכוחל שאין נראין מצפנים : סעיף כמ בהגה יעלה הים שירעון - עיין
 ע"ז ומ"א ובה"ט ובחשו' חסם סופר (סי' פט) כחזיק כשיטה האבן עזר שאין
 המים נקשרים מבטלי מחילה ע"ש :

סימן שסד סעיף ב אינה ניתרת אלא בדלחות וכו' - עיין בחשו' משכמת
 עקב (סי' קט) חשוכה ארוכה שזוה על היתר שלט להחיר כל
 העירות ע"י לורת הפתח אף בים כהן דרכים מפולשים ודרך המלך עוברת כהן דהוי
 רשות הרבים - והרבה להוכיח מש"ס ופוסקים דלא בעינן לרבי"ר ששים רבוא בוקעין
 בו ואינו ניתר אלא בדלחות ע"ש : סעיף ג ואם עשוי כמין חי"ח וכו' - ובז"י הביא
 בשם הרשב"א שהוא כסחוס וא"ל אלא לחי או קורס מכאן ומכאן - ובחשו' ר' עקיבא
 איגר (סי' לג) כחך דרכים גדולים חקרי לב עם הרשב"א והא דמבוי כגדל וכו'
 היינו משני לדים דהוי כמפולש לחבירו ע"ש :

סימן שסה סעיף ב נפרץ מלידו וכו' - עיין בחשו' שמלת בנימין (דף נו)
 דלריך לסחוס הפרס ולא מהני לחי ובחשו' ר' עקיבא איגר דדי
 לתקן בלחי ואפילו יש זה ב' וג' פרצות מאד אחד די בלחי אבל אם הם מב' לדים
 לריך לורת הפתח כדן מבוי עקום לעיל (סי' שסג) ע"ש : שם דלא בקעי זה רבים -
 עי' באה"ט ובחשו' שואל ומשיב (סי' רנא) דכן הדין באינו ממוקם רק ששכר העיר
 אינו מניח לילך שם או שהוא מן הכד ע"ש ועיין בש"ת בשם אה"ע שהשיג על המ"א
 ומ"מ

ומ"מ מסיק בזה"ע דלדין שניח בזה"פ אין אסור פירא כלל בפחות מעשר וא"ל חיקון ובחשו' שמלת בנימין (דף עז) ה"ל אם אפשר לחקן עוב לחוש לסכנת המ"א ואריך חיקון אמנם במקום שיש טרחא להשחל אלל השרים יש לסמוך על הא"ע. ובחשו' משכנות יעקב (סי' קיא) העלה דהעיקר בהמ"א דאין חילוק בין יותר בקורה לא בלורה הפתח ע"ס : סעיף ח שאין פתוחות לאותו חצר אסורות. עי' בזה"ע וש"ת בשם אבן העזר ובחשו' ר' עקיבא איגר (סי' יד) כתב עוב שיערבו כל חצר וחצר בפת בלא ברכה וכן יערבו בבהכ"ם בלא ברכה בכדי שאם לפעמים ישכחו אנשי חצר לערב או שיעופש הפת שיכמנו על העירוב שבבהכ"ם ויהיה להם סמך על דעת אה"ע ע"ס :

סימן שסו סעיף א חצר שהרכה בחים פתוחים וכו'. עי' בזה"ע ובחי"ע עירובין (פ"ו) דשני בחים בלא חצר ג"כ אינם יכולים לעטל מזה לזה בלא עירוב וכן פסק בחשו' דב"ש (סי' קפב) והרמ"ו שם והש"ל חולקין ע"ז דכלא נשאר להם מקום מה שיד כולם שווים בו אין לריבין עירוב ובקובץ על הרמב"ם ה"ל עירובין (פ"א) הביאם וסיים דהמחמיר עכ"פ לא יברך : סעיף יג מזה לחזור וכו'. עי' חשו' חתם סופר (סי' נט) שהרכה להחזיר שהדבר מוטל על הרב החשוב שבעיר : סעיף יד על מלוא עירוב. כתב הא"ר (סי' שיה) המניח עירוב חבשילין ועירובי חלרות ביחד כולל בברכה אחת על מלוא עירובין לשון רבים ובחי' אדם (כלל קא) כתב עליו ול"ג שיאמר על מלוא ע"ת וע"ת ואומר בדין יהא שרא לנא לאשוי' וכו' ולעטל מציח לחצר וכו'. ועיין מ"ש לקמן (סי' תקכז) מזה :

סימן שסח סעיף ג כגורגרות לכל אחד. נסתפקתי לעיין שיחוף דמבואר לקמן (סי' שפ) דדבר שרגילין ללפת הפת שיעורו כדי ללפת שתי סעודות ע"ס אם כאן נמי שיעורו כדי ללפת בו כגורגרות לכל אחד או לא : **סימן שעח** סעיף ב שחיתן אסורות. עי' ש"ת וכן בחשו' ר' עקיבא איגר (סי' לד) בחצר בית הכנסת אשר בעיר אסור לעטל ויש להם רשות ליכנס בחצר בהכ"ם להשפיל אינם אוסרים על אותן הדרים בחצר בהכ"ם ובע"ד בשם זקן אהרן (סי' י) דבין בני העיר ובין הדרים חוץ לעיר מותרים לעטל בכל העיר. ועיין בחשו' באר יצחק (סי' יז) ש"א ג"כ להחזיר לעטל בחצר בהכ"ג דהיבא דעירב עס החילונה אינו אסור רגל האסורה במקומה ונכסייע לזה מהחוס' עירובין (דף סו) ד"ה נחנו ע"ס ונל"ע לעת הפנאי דאדרבה ממשע החם משום שביטלו רשותן ולזה אין להם עוד כח לאסור בדריסת רגלם על החילונה כמו שאינם אוסרים על הסנימית ולא גרע חצר החילונה מהסנימית שאינם אוסרים דכמאן דליתנכו כלל בפנימית דמי ולא מקרי רגל האסורה במקומה משא"כ הכא :

סימן שפב סעיף א בהנה דלא בשכיר או השאיל וכו'. ובחשו' חתם סופר (סי' נב) נסתפק במכירה אי אמריק ג"כ על דעת זה לא מכר לו שיאסרו ומ"מ מסיק דאין לסמוך ע"ז במכירה ע"ס. סעיף יד בהנה אם שכר מגזבר האגף וכו'. עי' בזה"ע ובדב"ז ח"א (סי' עד) דעתו לשכור משר העיר ולא מא' מעבדי המלך ע"ס ועי' בחשו' אבקת רוכל (סי' מז) באריכות שמחיר לשכור מא' ממוני השר ודלא כדעת חכם א' לשכור מעבלי הנחים ועי' בזה"ע בשם הח"ל הדין במת וכן בע"ד בשם חשו' שדה הארץ (סי' כג) נמת ונתחדש אחר דדעתו שצריך לשכור מחדש ודעת מהר"מ מזרחי להקל ובשם חשו' תורת מנחל (סי' לג) להקל להלכה ולא למעשה :

סימן

אורה פתחי תשובה חיים מב

סימן שפד סעיף ב בין בחוקה וכו' . ע"י בחשו' מכבדות ועקב (ס' קיב) כרוב מקומות עומדים חיילות ורבים מהכרים לוקחים להם בחים לעצמם שאין בהם ליבדאל שום חפיסת יד וזוכגין שאין קונים רשות מהשרים כלל ומהי ילא לדון דללא ברשות איז חוסר ע"ש ולאו ראיז היא שהרי קונים משכירו של המלך שיש לו רשות להוליא השרים :

סימן שפה סעיף ג מחלל שנחות בפרהסיא וכו' . וכחב בחוס' שבת דלא סגי לשכור ממנו בפחות מפרוטא ובקובץ על הרמב"ם כל' עירוב (פ"ב) נסחפק בזה ועיין בא"ר מה נקרא בפרהסיא :

סימן שפו סעיף ה ולא בכחסינ ופטרויות . ובציאורי הנר"ח חלק ע"ז ע"ש וכן משמע במבנה עוקלין (פ"ג) דפטרויות הין לריבין מחשבה לחכילה לעמן טומאת אוכלין ע"ש ובעירובין (דף כט) מבואר דעירוב חליא בטומאת אוכלין ובחידושי לעירובין בארתי יותר . ובקובץ על הרמב"ם הל' עירוב מסכים לדברי הפוסקים ע"ש : שם שמערכין בחצלין . ובחשו' חתם סופר (ס' ג) שמערכין בפלפלין וע"ש שיעור השלפלין :

סימן שצד סעיף ב במקום שראוי ליעלו וכו' . כנכ"י מה"ח (ס' לט) בעירוב שבי' מוגח בבית הכנסת וחתמו שרי המדינה עבור מס אכור לעלטל ונריך עירוב אחר והזכירו בש"ח לעיל (ס' שסה) והסכים עמו בחשו' שחל ומשיב ח"ג (ס' קמח) ודלא כרצ אחד שחלק על הג"כ ור"ה להחיר ע"ש :

הלכות תחומין

סימן שצח סעיף ז והאורות שיש בהן בית דירה וכו' . ובצריחתא עירובין (ד' נה) חשיב ממי אורות סוסים לחלק בין יש בית דירה או לא ועיין בחשו' חתם סופר (ס' לה) דחפשי דלאו הלכתא היא ואף באין בה בית דירה מלעף ע"ש : שם והגשר וכו' . עיין מה"ח (ס"ק ח') ובחשו' משיבת נפש (ס' ז) שמלדד הרבה בנשר שיש הם חדריס לקבל הפחקין והתשלומין מטוברים ושנים דעדיף ממפריס דאפילו הין בבית ד' אמות מלעף להבליס לד"א ע"ש ולע"ד לכאורה הין לריבין כלל לצירוף הנשר כיון שעשוי לכך לישב שם ולקבל הפחקין דעעמא דפחות מד"א מבואר בכוכה (דף ג) דלמכתרי קאי ע"ש משא"כ הכא דחזי למלתיס וכס"ג כחב כדגול מרבה גבי בורגנין דלא בעינן ד"א דחזי למלתיס : סעיף ז בהגה אצל בית אחד וכו' . ע"י ש"ח כס"ג הכ"ז ובהשו' עולת שמואל (ס' מ) לענין ג' כפרים המשולשין דח"ל ג' חירות אצל לריך בני חירות ע"ש כמה פרטים בזה וראיהו מהביא דערכין ומגילה (ד' ג) דשני חירות מקרי כפר לאו ראיז היא כלל דכהם הפילו בית אחד מקרי כפר : סעיף ח ג' כפרים וכו' . ובין שנים החילונים וכו' . בחשו' חתם סופר (ס' לד) דחכם אחד דלא לומר דס"ה אס כיה רחוק מאחד יותר מקמ"א ושליש מ"מ כיון שהוא קרוב לאחד אמרינן רואין ונעשו שניכם אחד ואס כולך מכפר ברחוק ומגיע לנגד האמלעי נחשב לו מבס עד סוף הכפר השלישי רק כד' אמות . והוא ז"ל חלק עליו דאי הוי עומד כפר האמלעי בין הכפרים ממש הוי סגי בקמ"א ושליש מלד ח' אצל כשהא דנימא רואין לא מקלין כולי כאי דכיון שריוחא מלד אחד לא אמרינן כואיל וע"ש עוד לענין מיפסק נכרא מכפר אחד :

סימן תד ואין בכל אחד מהן ד' טפחים וכו' . ע"י בליקיעי חתם סופר חלק ששי

יא

שמי (סי' לו) בעגלות האלכים ע"י קיטור (דלמפק וועגען) דאין לישב עליהם בשבת וגם בע"ש אם יודע שישם בשבת משום חומין ע"ש עוד טעם ואורחו טעם אינו מוכרח וע"י בחשו' יד אליעזר (סי') : בהגה ואם הוא ספק אם הוא למעלה מעשרה וכו' . ובח"ר כתב דמשמע דגם ביבשה מותר בספק אם הוא לאו למעלה מעשרה ובקובץ על הרמב"ם (פכ"ז) דביבשה אין להחיר ע"ש :

סימן תה סעיף ד מחילה של וכו' . עיין מ"א ובחשו' בנין עולם (סי' יג) האריך דלא מותר רק עד סאתים כיון דלא כוקף לדירה ע"ש :

סימן תז סעיף ג היוצאים להליל נפשות וכו' . וכתב בספר קובץ על הרמב"ם (פ' כו) אפילו ראש שכבר הלכו הרבה בני אדם ויש כל זרע להליל ואעפ"כ הלך הוא דבר פשוט להחיר ע"ש :

סימן תח סעיף א אלא עד סוף מדברו וכו' . עיין מ"א ובחשו' שאל ומשיב (סי' רכ"ב) : בהגה הסוד לו לילך לנפון וכו' . עיין בחשו' בנין עולם (סי' ע"ז) שחמה ע"ז שבודאי נחנים לו אלפים מכל זר עם האלכסון ע"ש :

סימן תטו סעיף א אלא לדבר מאס וכו' . עיין מ"א ובחשו' עולם שמואל (סי' יג) דאם לא עירב אין לילך מחוץ לתחום אפילו להכלים למיין עשרה ע"ש ובחשו' לעיל (סי' ז)

הלכות ראש חודש

סימן תיז בהגה אוליין בחר המנהג . ע"י באה"ע ובחשו' דברי דוד (סי' מט) דבערב ראש השנה אין קורין ויחל ומ"מ אם נהגו לקרות אין לבעל אם

קאנס רוצים לזבל אל' בהסכם כולם ע"ש ובחשו' עולם שמואל (סי' סא) בעיר שנכתב המנהג ע"פ ז"ב ששוכרין עשרה אנשים שיחטו עזרים ושפך זעמו ע"ז דהך אם נחיר להעניי להחטות עזיר לרור הכסף אכל מי נתן נפש תחת נפש וכו' יש שליחות לעיני נפש ויותר טוב שיחטוה כל אחד כפי כחו עד חלות יום ואי משום קריאת ויחל אינו מחקנת משה ולא מחקנת עזרא ע"ש :

סימן תכב סעיף א בערבות אין מחזירין וכו' . בחורח חבד (סי' רכ) נסתפק בניי שלא תחפול מנחה ביום ח' של ר"ח ותחפול בליל ז' של ר"ח

לחשלומין ולא הזכיר בהשלומין יעו"י אי דיינין ליה כמו של מנחה ומחזירין או כשל ערבות דאין מחזירין וכן להיפוך בלא תחפול ערבות ותחפול בשחרית לחשלומין ובכח יעו"י מה דיעו' ובחשו' פני אהרן (סי' ט) מסיק דבשניהם לא יחזיר (ע"ד) : שם במנחה מחזירין . ובברכי יוסף דאם חמר בצרכה שמע קולנו איזה בקשה שזכיר בה ר"ח ובכח יעו"י ברע' אין צריך לחזור ולי' ז"ע מהזכרה מוריד הבשם דאין יולאין בשומע חפלה ואין להלק דהחם הוא בטוח הזכרה ובהא בסגנון בקשה דהא בעיקר לאו הבקשה הוא אלא הזכרה ר"ח באיזה אופן : סעיף ב בהגה וכן נוהגין במדינות אלו . ובחשו' חיים שאל (סי' לו) בן א"י שהוא בח"ל ודעתו לחזור לא"י ונעשה ש"ך ביום ר"ח וצריך על הכלל אין ברכוהו לזבל ומוציא הרבים בנהגו לצדק (ע"ד) ולל"ע לדיק בכל אחד מברך לעצמו : סעיף ג וכן בפסוקים וכו' . ע"י מ"א ומ"ש לעיל (סי' סא) בשם הרשב"ץ דפסוקים טעמים מותר להפסיק ועיין בגמרת אדם (כלל ה) בענין :

סימן תכג סעיף ב ולוי חוזר וקורא וכו' . ע"י ביאורי הגר"א ע"פ המס' סופרים דהלוי קורא את הכתוב . ועשרית . ועולת . והשלישי חוזר וקורא עולת ובחשו'